

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра обліку і аудиту

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
ВІТЧИЗНЯНА ТА ЗАРУБІЖНІ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО
ОБЛІКУ: СПІЛЬНІ Й ВІДМІННІ РИСИ

Маркуш Ноемі Ласлівна
Студентка IV-го курсу
Освітня програма «Облік і оподаткування»
Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена Вченою радою ЗУІ
Протокол № 10 /27 жовтня 2021 року

Науковий керівник:

Стойка Наталія Степанівна
к.е.н. доц.

Завідувач кафедрою _____:

Бачо Роберт Йосипович
доктор економічних наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 2022 року

Протокол № _____ / 2022

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра обліку і аудиту

Кваліфікаційна робота

**ВІТЧИЗНЯНА ТА ЗАРУБІЖНІ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОГО
ОБЛІКУ: СПІЛЬНІ Й ВІДМІННІ РИСИ**

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Виконав: студентка IV-го курсу

Маркуш Ноемі Ласлівна

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Стойка Наталія Степанівна**

к.е.н. доц.

Рецензент:

Головний бухгалтер

Берегове
2022

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

Számvitel és Auditálás Tanszék

**HAZAI ÉS KÜLFÖLDI PÉNZÜGYI SZÁVMITELI REDNSEZREK:
KÖZÖS ÉS MEGKÜLÖNBÖZTETŐ JELLEMZŐK**

Szakdolgozat

Képzési szint: alapképzés

Készítette: Márkus Noémi

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: Számvitel és adóügy

Témavezető: Sztojka Natália

gazdasági tudományok kandidátusa, docens

Recenzens:

TARTALOM

BEVEZETÉS MAGYAR NYELVEN	5
BEVEZETÉS UKRÁN NYELVEN	8
FEJEZET I. A SZÁMVITEL FEJLŐDÉSE ÉS ELMÉLETI ALAPJAI UKRAJNÁBAN ÉS MAGYARORSZÁGON.	12
1.1. A számvitel történelmi fejlődése. A világ számviteli rendszerei.	12
1.2. A számvitel történelmi létrejötte ukrájnában és magyarországon. A számviteli rendszerek fogalma és összetevői.	20
1.3. Jogi szabályozás és számviteli rendszerek.	23
FEJEZET II. A SZÁMVITEL MÓDSZERTANA UKRAJNÁBAN ÉS MAGYARORSZÁGON: ÖSSZEHASONLÍTÓ ASPEKTUS	30
2.1. A [] szervezeti-gazdasági jellemzői.	30
2.2. Számviteli módszerek: Ukrajna és Magyarország összehasonlítása.	38
2.3. Ukrajna és Magyarország számviteli rendszerében felmerülő aktuális kérdések (számviteli problémák)	47
FEJEZET III. A SZÁMVITEL RENDSZER FEJLŐDÉSE A GLOBALIZÁCIÓ ÉS INFORMATIZÁLÁS KONTEXTUSÁBAN	50
3.1. Mit takar a globalizáció, informatizálás.	50
3.2. A számviteli rendszer fejlődése a globalizáció hatása alatt.	53
3.3. A számviteli fejlődésének jövőbeli kilátásai Ukrájnában és Magyarországon.	57
KÖVETKEZTETÉSEK MAGYAR NYELVEN	61
KÖVETKEZTETÉSEK UKRÁN NYELVEN	63
FELHASZNÁLT IRODALOM	66
MELLÉKLETEK	73
ANNOTÁCIÓ MAGYAR NYELVEN	80
ANNOTÁCIÓ UKRÁN NYELVEN	82
ANNOTÁCIÓ ANGOL NYELVEN	84

ЗМІСТ

ВСТУП УГОРСЬКОЮ МОВОЮ	5
ВСТУП УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	8
РОЗДІЛ 1. РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЙОГО ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ В УКРАЇНІ ТА УГОРЩИНІ.	12
1.1. Історичний розвиток бухгалтерського обліку, світові бухгалтерські системи.	12
1.2. Розвиток бухгалтерського обліку в Україні та в Угорщині: його поняття та складові.	20
1.3. Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку в Україні та Угорщині.	23
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ ТА В УГОРЩИНІ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АСПЕКТ	30
2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності підприємства	30
2.2. Методика бухгалтерського обліку: порівняльний аспект в Україні та в Угорщині	38
2.3. Актуальні питання методики бухгалтерського обліку в Угорщині та Україні	47
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЇ	50
3.1. Теоретичні підходи до понять глобалізація та інформатизація	50
3.2. Стан розвитку системи бухгалтерського обліку під впливом глобалізації	53
3.3. Перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні та Угорщині	57
ВИСНОВКИ УГОРСЬКОЮ МОВОЮ	61
ВИСНОВКИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ	66
ДОДАТКИ	73
АНОТАЦІЯ УГОРСЬКОЮ МОВОЮ	80
АНОТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	82
АНОТАЦІЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ	84

BEVEZETÉS

A számvitel tudományát az emberek gazdasági tevékenysége hozta létre és mozdította előre az évszázadok során. I. e. V-IV. században már szükségessé vált a vagyonról és forrásáról történő feljegyzések készítése. Ezek primitív módszerekkel valósultak meg, mint fákba, csontokba, kövekbe vagy bármely más véshető tárgyba történő bemetszéssel. Minden bemetszés egy-egy mértékegységet (akkoriban darab vagy súlyegység) jelentett. Mivel ezek a rögzítési módszerek a kor előrehaladtával alkalmatlanok lettek feladatuk teljesítésében, az emberek új megoldásokat próbáltak kialakítani, melynek következménye az írásbeliség létrejötte. Ezen kezdetleges feljegyzési technikák még nagyon messze álltak a számvitel jelenlegi értelmezésétől, inkább mondhatóak a leltárszerű feljegyzéseknek.

Napjainkra minden ország rendelkezik számviteli rendszerére vonatkozó nemzeti szabályozási rendszerrel. Illetve, megkülönböztetünk számos nemzetközi számviteli szabványt, standardot, amelyek alkalmazására külön jogszabályok vonatkoznak. Ide tartozik az IFRS (International Financial Reporting Standards) és a GAAP (Generally Accepted Accounting Standards), amely szintén rendelkezik alrendszerekkel.

A téma aktualitása ezekben, a napjainkban létező számviteli rendszerek szerteágazóságában rejlik, ami megnehezíti az összeegyeztethetőséget mind az országok rendszerei, mind a nemzetközi standardok között. A számvitel harmonizáltsága, minden érintett fél számára való érthetősége pedig elengedhetetlen a könyvelésben. Ennél fogva választottam a hazai és külföldi pénzügyi számviteli rendszerek közös és megkülönböztető jellemzőinek kutatását.

A hazai és külföldi pénzügyi számviteli rendszerek kérdéseit, közös és megkülönböztető jellemzőit egyaránt tanulmányozták hazai és külföldi tudósok, akik közül kiemelhetjük K. Marx, V.A. Havrilenko, V.V. Szopko, F.F. Butinec, O.O. Terescsenko, O.J. Vivcsar, T.A. Horodnya és mások munkáit.

A diplomamunka célja a hazai és külföldi pénzügyi számvitel rendszerek elméleti és módszertani rendelkezéseinek alátámasztása, közös és megkülönböztető tulajdonságainak feltárása.

A cél elérése érdekében a következő *feladatokat* határoztuk meg:

1. tanulmányozni a számvitel történeti fejlődését, a világ számviteli rendszereit;
2. meghatározni a számvitel fejlődésének jellemzőit Ukrajnában és Magyarországon: fogalmait és összetevőit;
3. összehasonlítani a számvitel jogi szabályozását Ukrajnában és Magyarországon;
4. jellemezni a [] tevékenységét és összehasonlítani az ukrajnai és magyarországi vállalkozások típusait, szervezeti és jogi formáinak értelmezési sajátosságait;
5. tanulmányozni és összehasonlítani a magyarországi és ukrajnai számviteli módszereket;
6. tanulmányozni a számviteli módszertan aktuális kérdéseit Magyarországon és Ukrajnában;
7. meghatározni a globalizáció és az informatizáció fogalmának elméleti megközelítését;
8. jellemezni a számviteli rendszer állapotát a globalizáció fényében;
9. meghatározni a számvitel fejlődésének kilátásait Ukrajnában és Magyarországon.

A kutatás objektuma az ukrajnai és magyarországi pénzügyi számviteli rendszer, valamint a []

A kutatás tárgya a hazai és külföldi pénzügyi számviteli rendszerek működésével kapcsolatos elméleti és gyakorlati kérdések összessége.

Kutatás módszere. A kutatás általános tudományos megismerési módszerek, összehasonlítási, általánosítási, csoportosítása, megfigyelési, felmérési, komplex értékelési, elemző eljárások alapján készült.

A kutatás eredményeinek gyakorlati jelentősége a számviteli rendszerek fejlesztése eredményeként Magyarországon és Ukrajnában létrejött nemzeti számviteli rendszerek összehasonlítása. Az összehasonlítást egy magyarországi korlátolt felelősségű társaság és egy ukrajnai korlátolt felelősségű társaság példája szemlélteti és azonosítja e két ország számviteli rendszerének jövőbeli kilátásait.

A kutatás információs alapja. A kutatás alapját hazai és külföldi tudósok pénzügyi számvitelről szóló tudományos munkái, tudományos-gyakorlati konferenciák és szemináriumok anyagai, referencia és tájékoztató kiadványok, publikált statisztikák, oktatóanyagok, a [] dokumentumai és pénzügyi jelentései, Ukrajna és Magyarország jogszabályi és normatív dokumentumai, illetve internetes források képezték.

Szakdolgozat szerkezete. A bevezetésben megalapozódik a téma aktualitása, a kutatás célja és célkitűzései, valamint a szakdolgozat gyakorlati jelentősége.

Az első fejezet a számvitel fejlődését és elméleti alapjait tárgyalja Ukrajnában és Magyarországon.

A második fejezet az ukrajnai és magyarországi számvitel módszertanával foglalkozik: összehasonlítási aspektusok.

A harmadik fejezet a számviteli rendszer fejlesztési kilátásait vizsgálja a globalizáció és az informatizálódás fényében.

A szakdolgozat felépítése. A dolgozat 86 oldal nyomtatott szövegből, 19 táblázatból, 3 ábrából, bevezetésből, 3 fejezetből, következtetésekből és javaslatokból áll, 49 felhasznált forrásból és 4 mellékletből áll, 6 oldalon.

ВСТУП

Наука про бухгалтерський облік розвивалась разом з діяльністю людини починаючи V-IV століть до нашої ери. У XX. столітті виникла необхідність вести записи про багатство та джерела його походження і саме це було досягнуто за допомогою примітивних методів, таких як нарізи на деревах, кістках, каменях або інших об'єктах для гравіювання. Кожен наріз представляв одиницю вимірювання (тоді шматочки або одиниці ваги). Оскільки ці методи фіксації в міру розвитку стали непридатними для виконання своїх завдань, люди намагалися придумати нові рішення, що призвело до появи писемності. Ці рудиментарні методи запису були ще дуже далекі від поточної інтерпретації бухгалтерського обліку, а не записів, подібних до інвентаризації.

Сьогодні кожна країна має національну систему регулювання своєї системи обліку. Відповідно виділяємо низку міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, застосування яких регулюється окремим законодавством. До них належать МСФЗ (Міжнародні стандарти фінансової звітності) та GAAP (Загальноприйняті стандарти бухгалтерського обліку), які також мають підсистеми.

Актуальність теми полягає в різноманітності наявних систем обліку, які існують сьогодні, що ускладнює сумісність як національних систем, так і міжнародних стандартів. Гармонізація бухгалтерського обліку та зрозумілість для всіх залучених сторін має важливе значення в бухгалтерському обліку. Тому вважаємо актуальним дослідити спільні та відмінні риси вітчизняних та зарубіжних систем фінансового обліку, а за основу порівняння взяти системи бухгалтерського обліку України та Угорщини.

Питання вітчизняних та зарубіжних систем фінансового обліку їх спільні й відмінні риси досліджували вітчизняні та іноземні вчені, серед

яких можемо виокремити: К. Маркс, В. А. Гавриленко, В.В. Сопко, Ф.Ф. Бутинець, О. О. Терещенко, О.Й. Вівчар, Т.А. Городня та інші.

Мета дипломної роботи бакалавра полягає в обґрунтуванні теоретичних та методичних положень з вітчизняних та зарубіжних систем фінансового обліку та дослідженні їх спільних та відмінних рис.

Для досягнення поставленої мети в роботі виокремлені наступні завдання:

1) дослідити історичний розвиток бухгалтерського обліку, світові бухгалтерські системи;

2) визначити особливості розвитку бухгалтерського обліку в Україні та в Угорщині: його поняття та складові;

3) порівняти нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку в Україні та Угорщині;

4) охарактеризувати діяльність [] та порівняти особливості трактування видів та організаційно-правових форм підприємств в Україні та Угорщині;

5) вивчити та порівняти методику бухгалтерського обліку України та в Угорщині;

6) дослідити актуальні питання методики бухгалтерського обліку в Угорщині та Україні;

7) визначити теоретичні підходи до понять глобалізація та інформатизація;

8) охарактеризувати стан розвитку системи бухгалтерського обліку під впливом глобалізації;

9) визначити перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні та Угорщині

Об'єктом дослідження виступає система фінансового обліку, в Україні та Угорщині та на []

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних питань щодо функціонування вітчизняних та зарубіжних систем фінансового обліку.

Методи дослідження. У ході дослідження використовувалися загальнонаукові методи пізнання, методи порівняння, узагальнення, групування, спостереження, обстеження, комплексної оцінки, аналітичні процедури та ін.

Практичне значення результатів дослідження полягає в порівнянні національних систем обліку, створених в Угорщині та Україні в результаті розвитку систем обліку. Порівняння проілюстровано на прикладі товариства з обмеженою відповідальністю в Угорщині та товариства з обмеженою відповідальністю в Україні та визначені майбутні перспективи бухгалтерських систем цих двох країн.

Інформативною базою дослідження. Основою дослідження стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем фінансового обліку, матеріали науково-практичних конференцій і семінарів, довідково-інформаційні видання, опубліковані статистичні дані, інструктивно-методичні матеріали, документи та фінансові звіти

законодавчі та нормативні документи України та Угорщини, інтернет-ресурси.

Структура кваліфікаційної роботи. У вступі обґрунтовується актуальність даної теми, мета та завдання дослідження, а також практична значимість дипломної роботи бакалавра.

У першому розділі роботи розглянуто розвиток бухгалтерського обліку та його теоретичні основи в Україні та Угорщині.

Другий розділ присвячено методиці бухгалтерського обліку в Україні та в Угорщині: порівняльний аспект.

У третьому розділі розглянуто перспективи розвитку системи бухгалтерського обліку в умовах глобалізації та інформатизації.

Структура дипломної роботи. Дипломна робота викладена на 86 сторінках друкованого тексту, ілюструється 19 таблицями, 3 рисунків та складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел із 49 найменувань і 4 додатків на 6 сторінках.

I.FEJEZET A SZÁMVITEL FEJLŐDÉSE ÉS ELMÉLETI ALAPJAI UKRAJNÁBAN ÉS MAGYARORSZÁGON

1.1. A számvitel történelmi fejlődése. A világ számviteli rendszerei.

Az elmúlt történelmi korszakok során a gazdaság mechanizmusa nagyban eltért a jelenkoritól. Barterkereskedelmet folytattak a világ minden táján hosszú évekig. A társadalmi- és a gazdaságban szüntelen bekövetkező változások azonban előirányozták egy új módszer létrejöttét, amely segítségével fel tudták becsülni az áruk és termékek értékét, hogy az értékesítő megfelelő fizetséget kapjon javaiért cserébe. Ezek a fizetőeszközök szerepét a koroknak megfelelő értékesnek vélt tárgyak, ásványok, fémek, fűszerek és más ritka eszközök töltötték be. Az új fizetési forma az idő múlásával megkövetelte a tranzakciók tárgyainak ellenőrzését és feljegyzését, vagyis egy kezdetleges számvitel meglétét a gazdaságban. [1, 14-15 o.]

Az ókorban az írásbeliség és a számtan kialakulása alapozta meg a számvitel első módszerének kialakulását - a leltározást. Az első írásos emlékek az ókori Egyiptomból és Babilóniából származnak. A több méter hosszú papirusztekercseken táblázatokba jegyezték fel az adatokat. Ezekből két vagy három példányt készítettek a raktárak vezetői. Először itt jelent meg a szintetikus és analitikus könyvelés. Ennek a primitív könyvelésnek a vagyon felbecsülése és mozgásának pontos leírása volt a feladata. [2, 8-9 o.]

Az Arab-félszigeten az adásvételek növekedése elősegítette egy mechanizmus kidolgozását – zakat, amely biztosítja a felelősségvállalást a pénz és javak kifizetését illetően. Később bevezették a számviteli könyvek vezetését és tervezetét, amelyet főként a vállalkozók vezettek. A zakat fontos szerepet töltött be az állam és az egyének üzleti tevékenységében egyaránt. Mindemelllett az Iszlám vallás (i. sz. 610-es években jött létre) szent irata, a Korán is előírja az adósságok és tranzakciók feljegyzését és rögzítését. [1, 16-18 o.]

Az ókori Rómában az adórendszer kialakulása és a hitelviszonyok gyors növekedése sarkallta a számvitel létrejöttét. Szisztematikus és kronológiai

sorrendben folyt a nyilvántartás. A szisztematikus nyilvántartást két kóddal jelölték: egyikben csak az eszközök és kalkulációk számlákat. A kronológiai nyilvántartásba csak az anyagi számlákat jegyezték fel. [2, 12 o.]

Az ókori Kína számviteli rendszere a kereskedők, egyházak és a vagyon mennyiségi ellenőrzésére szolgált. Feladata a tulajdonosok szerszámainak és rabszolgáinak számontartása, a tehetős személyek érdekeinek tiszteletben tartása volt. Az ókor végére világszerte elterjedt a számla bizonyos változatainak alkalmazása. Terhelési és mentességi számlákat készítettek, amelyek két részből álltak: elmaradás és kiadások (1.1.1. ábra). [2, 9 o.]

<i>Terhelési és mentességi számla struktúrája</i>			
<u>Elmaradás</u>	x	<u>Kiadás</u>	x
Bérek	x	Kiadott pénzösszeg	x
Egyéb nyugták	x	Fennmaradó összeg	x
Összesen	x	Összesen	x

1.1.1. ábra. Terhelési és mentességi számla felépítése

Forrás: Saját szerkesztés [3] alapján

A középkori Európában már széles körben alkalmazták a leltározás és a beszámoló módszerét. A leltároknak szisztematikus felépítésük volt, az épületek, háztartási gépek, termékek és az állatállomány külön csoportokat alkotott a dokumentumban. Külön vezették ki a gazdaság és a tulajdonos költségeit. A tranzakciókról kiállított beszámolókat könyvekben tartották számon, az esetleges javításokat csakis közjegyző végezhetette. Erre a feladatra Angliában a XIII. században megjelent az auditor, egy minősített könyvelő, aki egyben ellenőrizte is a dokumentumokat. A számvitel fő feladata ekkor már a költségbecslés és a jövedelem ellenőrzése.

Ez az egyszerű könyvelési mechanizmus nem tudta ellátni feladatait. A vállalkozások méreti és szervezeti változásai mellett pedig a meglévő nyilvántartási rendszer alkalmatlanná vált. [2, 14 o.]

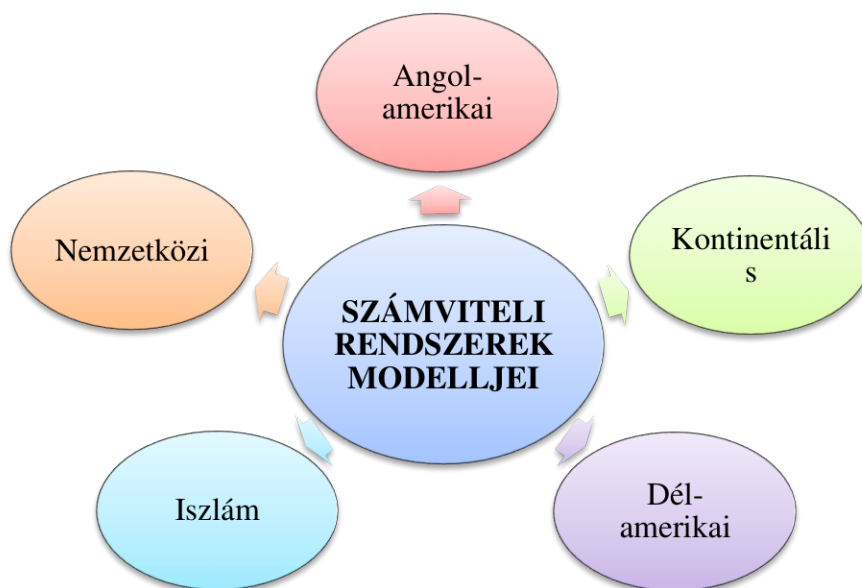
A XV. századi számvitel eredménye a kettős könyvelés létrejötte. Megalkotója Luca Pacioli, olasz matematikus és szerzetes, aki 1494-ben B. Cotruglival közösen kiadott könyvében - *Summa de arithmetica, geometria, proportioni et proportionalita* (Az aritmetika, a geometria, az arányok, az arányosságok összefoglaló tárgyalása) – leírta a kettős könyvelés módszerét. Munkájuk harmadik fejezetében a *Tractatus XI. Particularis de computis et scripturis* (Önálló XI. értekezés a számlákról és iratokról) a kettős könyvvitel szabályozásával és dokumentálásával foglalkoztak, melyben meghatározódnak a dokumentumok formai követelményei és fajtái, amelyek a következők: memoriál (az esemény azonnali bejegyzésre kerül, főként nagyobb vállalkozásoknál), napló (primanota), főkönyv, vagyonleltár, mérleg. [3, 4 o.]

A XVII. század végére létrejött egy olasz számviteli rendszer, amelyben a beszámolókat szintetikus és analitikus adatokkal egészítették ki. J. Savary, francia könyvelő, kidolgozta a számlarendet (szintetikus és analitikus számlákra bontva). [2, 18-33 o.]

Az első angol számviteli könyv szerzője H. Oldcastle, amelyben minden számlának két oldalát különböztette meg: debit és kredit. Az angol nyelvű országokban kialakult az angol-amerikai számviteli forma. Az amerikai könyvelők bizonyították, hogy a nyereség nem tükrözi a gazdasági tevékenység reális eredményét. Megkülönböztették a számvitel két fajtáját: a vezetőit és a pénzügyit. [2, 41 o.]

A különböző országok számvitelét történelmük, a számvitel módszereinek alkalmazása és szabályozása, a jogi személyek tevékenységének ellenőrzése határozza meg. Az adott állam nemzeti számviteli rendszere a jogi-, társadalmi- és politikai környezet kialakulásának és fejlődésének eredménye.

Napjainkban a világ minden országa rendelkezik saját számviteli rendszerrel, amelyet kódexek, törvények, nemzeti standardok, rendeletek, nemzeti számlák és egyéni módszertan jellemez. 1994-ben Gernon és Mick Müller négy csoportra osztotta a számviteli modelleket, amelyek kiegészültek a modern kor számviteli rendszerének egy újabb modelljével (1.1.2. ábra). [4, 7-9 o.]

1.1.2. ábra. A számviteli rendszerek modelljei

Forrás: saját szerkesztés

Az államokban létrejött nemzeti számviteli formák eltéréseit a XIX-XX. században kialakult számviteli modellek elterjedése sem oldotta meg maradéktalanul. A kontinentális modell standardjai nagyban eltértek a nemzetközi standardoktól. Az Európai Unió országaiban jelen levő számviteli összeférhetlenségek kiküszöbölése érdekében az Unió rendeleteket és irányelveket hozott létre tagállamai számára. Ezeket nem kötelező teljes mértékben teljesíteni, de tilos ellentétes nemzeti szabályokat alkotni. [4, 17-18 o.].

1.1.1. táblázat

Kontinentális, angol-amerikai, dél-amerikai és iszlám számviteli modellek összehasonlítása

S. sz.	Modell	Országok, ahol használják	Jellemzők	A számviteli információ orientáltsága
1	2	3	4	5
1	Kontinentális	Németország, Ausztria, Franciaország, Dánia, Svédország, Norvégia, Olaszország, Belgium, Görögország, Egyiptom, Spanyolország, Svájc, Portugália, Japán, Algéria, Kongói Demokrata Köztársaság, Kamerun, Luxemburg, Mali, Marokkó, Szenegál, Togo	- a számvitel szigorú törvények általi szabályozása; - szoros kapcsolatok kialakítása a vállalkozások és pénzintézetek között; - konzervativitás fenntartása a számviteli gyakorlatban; - a számviteli eljárások, dokumentáció és beszámolók egységesítése; a pénzügyi eredmény megbízhatóságának előnyben részesítése.	Az adózás és a makrogazdasági szabályzás állami igényeinek szem előtt tartása Beszámolók készítése a kormányzat és az adóhatóság számára
2	Angol-amerikai	Amerikai változat: USA, Kanada, Mexikó, Fülöp-szigetek, Japán. Angol változat: Nagy Britannia (Bahamák és Bermuda szigetek), Dél-Afrikai Köztársaság, Új-Zéland, Ausztrália, Írország, Hollandia. Vegyes változat: Zimbabwe, Izrael, India, Ciprus, Venezuela, Izland, Panama, Tanzánia, Uganda, Fidzsi szigetek, Közép-Amerika országai, Jamaica, Ghána, Zambia.	- korlátozott jogalkotási beavatkozás a számviteli szabályozás folyamatába; - nemzeti könyvelői szervezetek létrehozása; - a számviteli szabályozás szakmai szabványainak kidolgozása; - számviteli rendszer rugalmasságának fenntartása; - magas követelmények a könyvelők oktatási és képzettségi szintjével szemben; - a pénzügyi információellátottság biztosítása a felhasználók részére; - előnyben részesesíti az eszközök és kötelezettségek megbízható értékelését.	Befektetők és tőzsde résztvevőinek igényei Beszámolók, jelentések a hitelezők kéréseiről
3	Dél-Amerikai	Brazília, Argentína, Bolívia, Paraguay, Peru, Uruguay, Chile, Ecuador, Guyana	- elsődleges a számvitel törvény általi szabályozása és a számviteli módszerek egységesítése; a könyvelők alacsony szintű képzettsége;	A gazdaság állami szabályozásának és

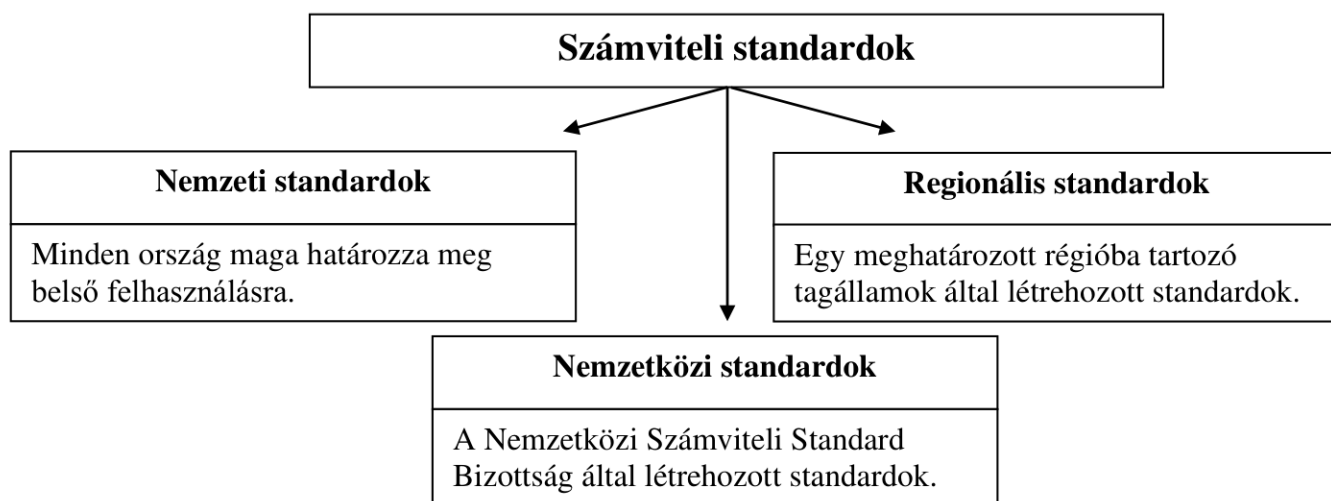
1	2	3	4	5
3	Dél-Amerikai		- az adók számviteli és beszámolási előírásoknak való megfelelés; - a pénzügyi eredmény és az adókötelezettség megbízható értékelését.	a gazdasági egységek tevékenységének adóztatásának szükségessége
4	Iszlám	Szaúd-Arábiai Királyság, Egyesült Arab Emírségek, Irán, Irak, Libanon, Pakisztán	- számvitel törvény általi szabályozása; - a számviteli standardok a bankintézmények számára; - a számviteli alapelvek megfeleltetése az iszlám vallási elveknek; - a természetes és jogi személyek kötelező adózása a szegények javára; - a számvitel változatosságának hiánya.	Állami adózási és gazdaságsszabályozási igények Az országokban jelen levő vallási és erkölcsi alapelvekhez

Forrás: saját szerkesztés

“Standard” angol eredetű szó, normát, szabványt, követelményt jelent. A számvitelben a standard szó a dokumentált könyvelési szabályok összességét jelenti. Minden ilyen szabály a számvitel terminológiáját, módszereit, lényegét egy adott esemény során. Ezeket 3 csoportra oszthatjuk: nemzeti (US GAAP, Ukrajna nemzeti számviteli standardjai, stb.), regionális (európai direktívák) és nemzetközi (IFRS). (lásd 1.1.3. ábra). [5, 23-24 o.]

A standardizálás kérdésével számos nemzetközi szervezet foglalkozik napjainkban is. A számvitel és pénzügyi beszámolás harmonizációjának két fontos összetevőjét különböztetjük meg [5, 14 o.]:

- elméleti-módszertani alap, ami összehangolja az alapelveket és módszereket (standardok);
- gyakorlati eszközök a számviteli gyakorlat összehangolására.

1.1.3. ábra Számviteli standardok típusai

Forrás: saját szerkesztés [5] alapján

Ezek lehetővé teszik a hatékony intézkedések kidolgozását a számvitel nemzeti és nemzetközi szintjének harmonizálására.

1973 és 2001 között a Nemzetközi Számviteli Standard Bizottság (IASC: International Accounting Standard Committee) kiadta az IAS standardokat. Ezután minden tőzsdén jegyzett vállalatnak az IAS-nek megfelelően kell elkészítenie beszámolóját. Az IASB (az IASC jogutódja) megjelenésétől kezdve az újonnan kiadott standardokat IFRS-nek nevezték. Ezek segítségével létrejött a különböző országok számvitelének közös "nyelve".

Az IFRS hatékony eszköze az információk átláthatóságának és érthetőségének, amely nyilvánosságra hozza a gazdasági szubjektumok tevékenységét, megbízható alapot teremt a bevételek és kiadások elszámolására, az eszközök és kötelezettségek értékelésére. Alkalmazásának számos pozitív oldala ismert, mind a pénzügyi kimutatásokat készítő szervezetek, mind a külső felhasználók számára [6, 12 o.]:

- vezetői döntéshozatalhoz szükséges információkhoz való hozzáférés;

- kimutatások összehasonlíthatóságának biztosítása más szervezetekkel, függetlenül attól, hogy melyik országban található és milyen területen folytat gazdasági tevékenységet;
- külföldi befektetések és kölcsönök lehetősége, hozzáférés a külföldi piacokhoz, potenciális partnerek bizalmának növelése, információk megbízhatóságának biztosítása;
- a beszámoló összeállítási szabályainak betartása által nyújtott átláthatóság és számokban kifejezett értékek mellett a betűvel történő megnevezés jelenléte;
- magyarázatok a beszámolóhoz.

A történelem során a számvitel, mint tudomány, számtalan változáson esett át, amelyeket a földrajzi elhelyezkedés, kultúra, az államok sajátosságai és lakosságának szokásai idéztek elő. Ezen befolyásoló tényezők hatására különböző számviteli rendszerek jöttek létre: angol-amerikai (angolszász), kontinentális, dél-amerikai (latin-amerikai), iszlám és nemzetközi. Minden modell egy-egy hasonló körülményekkel és tulajdonságokkal rendelkező ország csoportra jellemző.

Az angol-amerikai modellt alkalmazó államok fő jellemzője a számviteli rendszerbe való korlátozott beavatkozás, míg a kontinentális esetén a szigorú törvények és a konzervativitás dominál. Dél-amerikai modell országaiban jelenlévő magas infláció és egyszerű számviteli rendszer teszi a modellt mindkőzül a legegyszerűbbé. Az iszlám rendszer ismertetője a magas szintű vallási megfelelés és a számvitel változatosságának hiánya. Ezen 4 modell közös tulajdonságait lényegében a nemzetközi modell foglalja össze: nemzetközi szakszervezetek, szabványok, rugalmasság, pénzügyi információellátottság, magas szintű képzettség, megbízható értékelés.

A Nemzetközi Számviteli Standardokat (IAS) felváltó Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok (IFRS) világszerte beépültek a nemzeti számviteli rendszerekbe. Az adaptáció mértéke minden országban más arányban

valósult meg. Egyes országok teljes mértékben beépítették számviteli rendszerükbe, míg mások csak bizonyos szegmenseit alkalmazzák. A nemzetközi standardok ezen változatos integrálása részben megkönnyítette, részben pedig megnehezítette az államok számviteli rendszerei közt meglévő differenciáltság megszüntetését.

1.2. A számvitel történelmi létrejötte Ukrajnában és Magyarországon.

A számviteli rendszerek fogalma és összetevői

A XIX. századi európai országokban rohamos fejlődésnek indult a számvitel, mint tudomány. Az ipari forradalom a gazdaság, a kereskedelem és az új iparágak növekedéséhez vezetett. Forgalomba kerültek váltók, beindult a csere- és hitelrendszer, a tőzsdei ügyletek. Ezek után megfogalmazták a számvitel különböző területeit, elméleteit, módszereit, alapelveit és problémáit, és így vált az “üzlet nyelvévé”.

Ukrajna a XIX. század végén és a XX. század közepén még nem létezett önálló államként és jelenlegi területei az Osztrák-Magyar Monarchia és Oroszország fennhatósága alatt álltak. Ebből kifolyólag, a nyugati területeken a számvitel a német, keleten pedig a fiatal orosz számviteli iskola befolyása alatt fejlődött. A XIX. század végén létrejött kulturális és tudományos felvilágosító szervezetek nagyban hozzájárultak a fejlődéshez. Megalakultak az első ukrán vállalkozások, biztosítási- és hitelszervezetek, amelyek a törvénynek megfelelően kötelesek voltak könyvelést vezetni és felelősséget vállalni kötelezettségeikért.[7, 23. o.]

A szuverenitás megszerzése után számos széleskörű gazdasági reformot hajtottak végre. Az államon belüli eltérések miatt szükség volt a számviteli és beszámolási rendszerek felülvizsgálására. Az új gazdasági módszerek új követelményeket támasztottak az információ minőségével kapcsolatban, főként a pénzügy területén.

1999. június 16-án elfogadták “A számvitelről és pénzügyi beszámolóról Ukrajnában” törvényt. 2007. november 24-én Ukrajna Miniszteri Kabinete

jóváhagyta “A nemzetközi pénzügyi beszámolási standardok Ukrajnában történő alkalmazásának stratégiáját” és meghatározták fő irányelveit. [8, 87-88. o.]

Magyarország számviteli rendszerének fejlődése a Kereskedelmi törvénnyel (1875. évi XXXVII. törvény) vette kezdetét, amely meghatározta a könyvviteli kötelezettséget. Külföldi mintákat vettek alapul, többnyire a német kereskedelmi törvényt alakították át a magyar gazdasági viszonyoknak és szokásoknak megfelelően. Ezek nem vonatkoztak a háztartásokra. A kereskedőknek minden év december 31. napján le kellett zárni könyvelésüket, leltárukat, eredmény kimutatásukat és mérleget készíteni. Eleinte a számvitel feladata a kereskedelemmel kapcsolatos ügyletek eredmény kimutatása volt, majd később követelménnyé vált az ellenőrizhetőség. [9, 24-39 o.]

A több évnyi történelmi és gazdasági előrehaladásnak köszönhetően megalkották Magyarország első önálló számviteli törvényét, az 1968. évi 33. törvényerejű rendeletet – amely szabályozta a könyvvitelt és az érte vállalt felelősséget, valamint az adatszolgáltatás rendszerét. A 60-as évekbeli vállalkozások már önállóbbak lettek és kibővült tevékenységi körük. Ez volt a törvényerejű rendelet létrejöttének fő oka: egy magasabb szintű számviteli jogszabály szükséglete. [9, 24-39 o.]

A rendszerváltás után az országban kialakult piacgazdaság hatékony működése egy olyan számviteli rendszert igényelt, amely a piac minden szereplőjének megbízható információval tud szolgálni és megfelel az új piaci körülményeknek. Az újonnan létrehozott törvények még sok változtatáson estek át. Az 1991. évi már szinte teljesen megfelelt az Európai Unió normáinak, gyakorlati alkalmazása mégis sok nehézségbe ütközött.

A 2000. évi C. törvény, amely számviteli alapelveiben megegyezik az 1991. évivel, van jelenleg hatályban. Ez minden gazdasági szereplőre kiterjed, kivételt képeznek az egyéni vállalkozók, egyéni cégek, polgári jogi társaságok, építőközösségek és a külföldi székhelyű vállalkozások magyarországi kereskedelmi képviselője. Ezen kivételek oka az eltérő adózás.

Kormányrendeletek szabályozzák az államháztartási- és egyéb szervezeteket, valamint a Magyar Nemzeti Bankot [9, 54-57 o.].

1.2.2. táblázat

A számvitel fogalma ukrain szakirodalom alapján

Nº	Forrás	Meghatározás
1	Ukrajna törvénye „A számvitelről és pénzügyi beszámolóról Ukrajnában”	A vállalkozás tevékenységére vonatkozó információ azonosításának, mérésének, nyilvántartásának, felhalmozásának, általánosításának, tárolásának és továbbításának folyamata a külső és belső felhasználók számára döntéshozatalhoz.
2	O. Sz. Orlova [10]	Ez a megszakítás nélküli és folyamatos módja a gazdálkodás alanya által végzett és dokumentált pénzügyi-gazdasági tevékenység megfigyelésének, regisztrálásának, kimutatásának és ellenőrzésének, illetve az alany gazdasági tevékenységére vonatkozó információ általánosításának és átadásának a gazdasági-jogi döntéshozatal céljából.
3	J. A. Veriga, V. O. Vinahoroda, N. V. Firszoza [11]	A gazdaság minden alanya számára kötelezően, az állam által egyértelműen előírt, végrehajtásának szabályai azonosak minden vállalkozásra nézve, nyílt információ és a számvitel minden tárgyára vonatkozik, külső- és belső felhasználók számára készül és értékkel rendelkező mutatókat tartalmaz, amelyek szükségesek a gazdálkodó külső kapcsolatainak azonosításához a pénzügyi beszámoló elkészítéséhez.
4	O.V. Palcsuk, V.M.Szavcsenko, I.V.Ruzmajkina [12]	A számvitel egy komplex, a vállalkozás gazdasági tevékenységét tükröző információs rendszer, amelynek minden vállalkozásnál megvannak a maga sajátosságai. Ezért felépítése nagymértékben függ az adott vállalkozási tevékenységet folytató gazdasági szubjektum szervezeti, és technológiai jellemzőitől, stratégiáitól és fejlesztési prioritásaitól.
5	S. Irina, R. Natalia [13]	Lényegében a számvitelnek a hatékony információforrás eszközének kell lennie minden érdekelt felhasználó számára. Ukrajnában azonban az állami szinten a számvitelre elsősorban az állami szabályozás eszközeként tekintenek, nem pedig az üzleti élet és a társadalom számára történő hatékony információ biztosításának eszközére.

Forrás: saját szerkesztés

1.2.3. táblázat

A számvitel fogalma magyarországi szakirodalom alapján

Nº	Forrás	Meghatározás
1	Csepreginé Gallasz Andrea – Török Tamás Pál [14]	Egy olyan információs rendszer, amelyben a gazdálkodók előre meghatározott keretek között számot adnak az üzleti év során folytatott tevékenységükről.
2	Takács András – Márkus Gábor [15]	Olyan tevékenységek összessége, amelyek célja az objektív információszolgáltatás az adott gazdálkodó szervezet vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről mind a belső, mind a külső felhasználók számára.
3	Pallas Nagy Lexikona [16]	Azoknak a feljegyzéseknek az összessége, amelyekből valamely vagyonnak vagy vagyonszerzésnek kezeléséről, felhasználásáról és időszaki állásáról számszerű felvilágosításokat lehet meríteni.
4	Laáb Ágnes[17]	A számvitel a vállalkozás működése során bekövetkezett gazdasági események előre meghatározott rendszerben történő megfigyelése, mérése, feljegyzése, ellenőrzése, elemzése és közlése.
5	Tangl A.[18]	Egységes elveken és módszereken alapuló elszámolási rendszer, amelynek felépítését és működését a törvényi előírásokon kívül alapvetően a belőle származtatható adatok és azok felhasználási területei határozzák meg.

Forrás: saját szerkesztés

Mint történelmi kialakulásukból is látható, mindkét állam más-más ország fennhatóságából szabadulva, de annak számviteli rendszerének mintájára kezdte kialakítani saját nemzeti számviteli rendszerét. Szakirodalmuk áttekintése megmutatja, hogy minden kutató egyetért abban, hogy a számvitel egy információs rendszer, amely az érdekelt felek, felhasználók számára biztosítja a releváns információkat a gazdasági egység pénzügyi helyzetéről és elősegíti a szubjektum vezetőinek döntéshozatalát. Ezek mellett, a számvitel, az állami szabályozás eszköze is a vállalkozói tevékenység szférájában.

1.3. Jogi szabályozás és számviteli rendszerek

Ukrajna számviteli rendszerét “A számvitelről és pénzügyi beszámolóról Ukrajnában” című törvény és a Nemzeti számviteli standardok szabályozzák. Ebben meghatározásra kerülnek a számviteli fogalmak, alapelvek (lásd

1.3.4. táblázat), a számvitel állami szabályozása, a számviteli módszerek kritériumai, alkalmazásuk módja és szükséges dokumentumaik. A gazdaság szubjektumai a vállalkozások. Az ország 30 nemzeti számviteli standarddal rendelkezik, számlatükre és beszámolóinak paraméterei eltérnek a környező országokétól.

1.3.4. táblázat

Ukrajna számviteli alapelvei

Nº	Megnevezés	Tartalma
1.	Teljes kimutatás	A pénzügyi beszámoló minden információt tartalmaz a gazdasági események eredményeiről.
2.	Autonómia	Minden vállalkozás egy különálló jogi személynek minősül, amely vagyona és kötelezettsége elkülönítendő a vállalkozó tulajdonától.
3.	Következetesség	A kiválasztott számviteli politika állandó alkalmazása, változtatás csak törvényileg előírt helyzetben történhet.
4.	Állandóság	A vállalkozási tevékenység fenntartásából kiindulva értékeli az aktívákat és passzívákat.
5.	Jövedelmek és kötelezettségek felszámolása	A jövedelem és költségek a számvitelben és pénzügyi beszámolóban a keletkezés időpontjában kerülnek kimutatásra, függetlenül attól, hogy a pénzeszközök mikor érkeztek be.
6.	Tartalom elsődleges a formával szemben	A gazdasági események tartalmuk szerint könyvelődnek el, nem pedig jogi formájuk alapján.
7.	Egységes pénznem	Minden tranzakció egységes pénznemben történő kimutatása a beszámolóban.

Forrás: saját szerkesztés [19] alapján

A számvitel szabályozását 5 szintre bonthatjuk [20, 394-395 o.] :

1. Ukrajna Legfelsőbb Tanácsa által – kódexek (pl. Gazdasági, Polgári), Ukrajna törvényei (pl. “A számvitelről és pénzügyi beszámólóról Ukrajnában”, “A vállalkozás nyereségadójáról”);
2. Ukrajna Elnöke és Miniszteri Kabinete által – rendeletek és kiáltványok (pl. “Az átlagbér kiszámításáról a bérek kötelező állami társadalombiztosítás szerinti kiszámításához”; “Az egyszerűsített adó-, számviteli- és beszámoló rendszerről”);
3. Ukrajna Pénzügyi Minisztériuma által – nemzeti számviteli standardok, számlatükör, számviteli nyilvántartások;

4. Nemzeti Bank, Állami Adóhatóság, Állami Statisztikai Hivatal és egyéb hivatalok – szabályzatok, rendeletek, módszertan (pl. külföldi valutában történő készpénzes tranzakciókra vonatkozó rendeletek, nem készpénzzel történő tranzakciókra vonatkozó utasítások);
5. A vállalkozás tulajdonosa a könyvelővel együttműködve – a vállalkozás számvitelének megszervezése és vezetésére vonatkozó döntések.

A számvitelről szóló törvény hatálybalépésével az ehhez kapcsolódó egyéb normatív-jogi dokumentumokat és törvényeket összhangba kellett hozni, az ellentmondások elkerülése érdekében. A harmonizáció 2000. január 1-én kezdődött Ukrajna következő törvényeivel [5, 34-35 o.]:

- “A gazdasági tevékenységről”, 18 cikkely;
- “A vállalkozásokról Ukrajnában”, 20. cikkely, 1,4 pont (jelenleg hatályon kívül);
- “A vállalkozásról”, 8. cikkely;
- “Ukrajna Kódexe az adminisztratív szabálysértésekről”, 164. cikkely.

Azokra a számviteli kérdésekre, amelyekre a jelenlegi nemzeti számviteli standardok nem vonatkoznak, a hatályban lévő normatív-jogi szabályok felelnek, amennyiben nem mondanak ellent egyéb standardoknak. A nemzeti standardok szerinti könyvelés esetén Ukrajna Pénzügyi Minisztériuma által meghatározott követelményeket kell figyelembe venni [5, 36 o.]:

- “A vállalkozások és szervezetek aktíváinak, saját tőkéjének, kötelezettségeinek és gazdasági tevékenységének számlatükre” és az ehhez tartozó útmutató;
- Ukrajna Pénzügyi Minisztériumának “Az éves pénzügyi beszámoló mellékleteiről” szóló rendelete;
- “Módszertani irányelvek a számviteli nyilvántartások alkalmazásához”;

- Ukrajna Pénzügyi Minisztériumának rendelete “A számlák levelezéséről”.

A vállalkozások és szervezetek számlatükre 3 fejezetből és 10 osztályból áll (0-9. osztály). A számlák kódja 3 számjegyből tevődik össze: osztály száma, szintetikus- és alszámla szám. Saját megítélés szerint bővíthető analitikus számlává, egyéni kódolással.

Ukrajnában 4 számlatükör típust különböztetünk meg:

1. A vállalkozások és szervezetek aktíváinak, saját tőkéjének, kötelezettségeinek és gazdasági tevékenységének számlatükre;
2. Költségvetési szektor számlatükre;
3. Ukrajna Nemzeti Bankjának számlatükre;
4. Ukrajna kereskedelmi bankjainak számlatükre.

Az Ukrajnában alkalmazott beszámolók fajtái: éves-, egyszerűsített éves- és konszolidált éves beszámoló. A beszámolási időszak megfelel a naptári évnek vagy legfeljebb 15 hónapot ölelhet fel. A mérleg fordulónapja december 31, közzétételének dátuma pedig február 20. Magába foglalja a mérleg, az eredménykimutatás, a saját tőke kimutatás, a pénzeszközök mozgásáról szóló kimutatás, a megjegyzéseket a pénzügyi beszámolóhoz és az információs szegmensek adatait. A 0, 7, 8 és 9-es számlaosztályok nem szerepelnek a mérlegben, ezeknek sem nyitó, sem pedig záró szaldójuk nincs. [21].

Ukrajna Nemzeti Számviteli Standardjainak alkalmazása kötelező minden, törvény által létrehozott és pénzügyi beszámoló készítésére kötelezett szervezet és jogi személy számára, tulajdoni formától függetlenül. Nem alkalmazzák államháztartási intézmények és azon jogi személyek, amelyek nemzetközi beszámolási standardok alapján (IFRS) készítik beszámolóikat. Az államháztartási szektor saját nemzeti számviteli standardokkal rendelkezik. Ukrajna jelenleg 30 hatályban lévő nemzeti számviteli standarddal rendelkezik. [23]

Minden vállalkozás köteles pénzügyi beszámolót készíteni Ukrajna törvénye és normatív-jogi dokumentumai alapján. A pénzügyi beszámolót a vállalkozás vezetője (tulajdonosa) vagy arra felhatalmazott személy és a könyvelő (vagy ha könyvelői tevékenységet folytató vállalkozás végzi a vállalkozás könyvelését, akkor annak vezetője vagy megbízott embere) írja alá. Ezen kimutatások időben történő, teljes benyújtásáért és közzétételéért a vállalkozást irányító felhatalmazott személy vagy a tulajdonos a felelős.

Köteles IFRS szerinti pénzügyi beszámolót készíteni:

- nyílt részvénytársaságok;
- közérdekű vállalkozások;
- kitermelő tevékenységet folytató vállalkozások;
- egyéb vállalkozások, amelyek listáját Ukrajna Miniszteri Kabinete határozza meg.

A felsoroltakon kívül minden vállalkozás maga dönt a nemzetközi standardok alkalmazásáról a pénzügyi beszámolóban és a konszolidált pénzügyi kimutatásokban. [19]

Minden ország sajátos számvitelére jellemzően Magyarországon is jelen van a vállalkozások méret szerinti csoportosítása, a számviteli számlatükör, a beszámolók kritériumai és fajtái. Számlaszámok kettőtől négy számjegyig terjednek. A mérleg összeállításának A és B változata engedélyezett a törvény szerint.

A B verzió meghatározza a befektetett- és forgóeszközök, az aktív időbeli elhatárolások értékét, az egy éven belül esedékes kötelezettségeket és a passzív időbeli elhatárolásokat, az hosszú lejáratú kötelezettségeket és a saját tőkét. Ezek után kiszámítja a forgóeszközök és rövid lejáratú kötelezettségek különbségét és az eszközök összértékét [24].

Magyarországon alkalmazott beszámolók fajtái: éves beszámoló, egyszerűsített éves beszámoló, mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló és konszolidált éves beszámoló. Ezeket a mérleg, eredménykimutatás és üzleti

jelentés alapján állítják össze, naptári év szerinti időszakra. A mérleg fordulónapja december 31, a beszámoló közzétételének napja május 31. Az eredményeket a nemzeti valutában, magyar forintban (HUF) vannak kifejezve [21].

Magyarország számviteli szabályozása 3 szintre oszlik [23, 21-22. o.]:

1. globális (közösségi) – megfogalmazódnak az előírások, amelyeket a nemzetgazdasági számviteli környezet definiálásakor közvetlenül vagy közvetetten figyelembe kell venni. Ide tartozik: EU irányelvek, nemzetközi számviteli standardok.

2. nemzetgazdasági – az állam jogalkotási tevékenysége által határozza meg a kötelező jellegű nemzeti számviteli kereteket, amely egy egységes törvényben, illetve kormány- és pénzügyminiszteri rendeletekben nyilvánulnak meg.

3. gazdálkodói – a magasabb szintű szabályok leképezését, a gazdálkodói környezet egyediségét is kifejező eljárások, módszerek megfogalmazása, amelyek a számviteli politikában öltenek testet.

1.3.5. táblázat

Magyarország számviteli alapelvei

Nº	Megnevezés	Tartalma
1	2	3
1.	Vállalkozás folytatása	A vállalkozási tevékenység fenntartásából kiindulva értékeli az aktívákat és passzívákat.
2.	Teljesség	A pénzügyi beszámoló minden információt tartalmaz a gazdasági események tényleges és potenciális eredményeiről.
3.	Valódiság	A beszámolóban és könyvvitelben szereplő adatoknak bizonyíthatónak és megállapíthatónak kell lenni a számviteli törvényben előírtak alapján.
4.	Világosság	A beszámoló és könyvvitel átláthatósága és érthetősége a számviteli törvényben előírtak alapján.
5.	Következetesség	A beszámoló tartalma és formájának állandósága és összehasonlíthatósága, a számviteli politika alkalmazása.
6.	Folytonosság	A záró adatoknak meg kell felelni a tárgyévi nyitó adatoknak a mérlegben. Ezek módja csak törvény által előírt helyzetben változtatható.
7.	Összemérés	Az beszámoló időszak eredménye a bevételek és költségek, ráfordítások különbsége.
8.	Óvatosság	Ha bármilyen információ realitása bizonytalan, nem készíthető eredménykimutatás.

1	2	3
9.	Bruttó elszámolás	A számvitelben és beszámolóban a kötelezettségeket, kiadások nem lehet a bevételekkel szemben elszámolni.
10.	Egyedi értékelés	Leltárak tételes értékelése, eszközök és kötelezettségek egyedi rögzítése a nyilvántartásban.
11.	Időbeli elhatárolás	A több éven át tartó események hatását időarányosan kell elosztani az alap- és beszámoló időszak között.
12.	A tartalom elsődleges a formával szemben	A jogi forma másodlagos a gazdasági esemény tényleges gazdasági tartalmával szemben.
13.	Lényegesség	A beszámolóban közölt információknak lényegesnek kell lennie, mivel hatást gyakorol felhasználóinak döntésére.
14.	Költség-haszon összevetése (gazdaságosság)	A beszámolóban közzétett információk hasznosságának arányosnak kell lennie előállításának költségeivel.

Forrás: saját szerkesztés [24] alapján

Magyarországon megkülönböztetjük a számvitel következő fajtáit:

- pénzügyi számvitel – információt szolgáltat a vállalkozás külső felhasználóinak a beszámolók közzététele által.
- vezetői számvitel – a vállalkozás vezetőinek nyújt információt a vállalkozás teljesítményéről és eredményeiről.

A számviteli, mint információs rendszer kialakulását és fejlődését minden kutatója másként csoportosítja, nincs egyetlen egységes elmélet. Általánosítva, a számvitel kialakulásának és fejlődésének korszakait 3 periódusra tagolom:

1. Genezis – a kezdetektől a XIII. század vége – XIV. század elejéig. A kezdetleges könyvelés megjelenése primitív módszerek alkalmazásával.

2. Innovációs periódus – a meglévő számviteli módszerek adaptálódása és újak létrejötte a pénzorientált világ számára szükséges információ ellátottsághoz, Luca Pacioli és a könyvelés további „atyjainak” tevékenykedése.

3. Szegmentációs periódus – a számviteli rendszerek szegmentálódása, minden állam létrehozza a saját nemzeti számviteli rendszerét, majd a harmonizáció érdekében megalkotott nemzetközi standardok bizonyos mértékű adaptációja.

Ezen 3 korszak a számvitel fő eseményei alapján különülnek el egymástól: a primitív módszerek, amelyeket felváltanak a professzionálisak, majd pedig ezeket alapul véve minden állam kialakítja saját rendszerét.

2.1. A szervezeti-gazdasági jellemzői

2.1.6. táblázat

№	Fogalom	Magyar terminológia	Ukrán terminológia
1	2	3	4
1.	Gazdálkodó	A vállalkozó, az államháztartási szervezetei, az egyéb szervezet, a Magyar Nemzeti Bank, továbbá az általuk, illetve a természetes személy által alapított egészségügyi, szociális és oktatási intézmény.	Gazdasági szervezet, amely a vagyontulajdonosának vagy az általa meghatalmazott szervnek (illetve a törvény által előírt más esetekben egyéb szerv), szervezetek és természetes személyek által újonnan létrehozott, illetve meglévő gazdálkodó szervezet egyesülésével, megszerzésével, kiválásával, szétválásával, jogszabályoknak megfelelő átalakításával hozható létre.
2.	Vállalkozó	Minden olyan gazdálkodó, amely a saját nevében és kockázatára nyereség- és vagyonszerzés céljából üzletszerűen, ellenérték fejében termelő vagy szolgáltató tevékenységet (a továbbiakban: vállalkozási tevékenység) végez, ideértve a hitelintézetet, a pénzügyi vállalkozást, a befektetési vállalkozást és a biztosítót is, továbbá a nonprofit gazdasági társaság, az egyesülés, a szociális szövetkezet, az iskolaszövetkezet, a közérdekű nyugdíjas szövetkezet, a kisgyermekkel otthon lévők szövetkezete, az európai gazdasági egyesülés, az európai részvénytársaság, az európai szövetkezet, a vízitársulat,	Önálló gazdálkodó szervezet, amelyet az illetékes állami hatóság vagy önkormányzati szerv vagy egyéb jogalanyok, amelyek köz- és egyéni szükségletek kielégítésére termelési, kutatási, kereskedelmi és egyéb gazdasági tevékenységet folytatnak szisztematikusan, a Gazdasági Kódex és más törvények által előírt módon.

1	2	3	4
2.		az erdőbirtokossági társulat, a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepe és a kezelt vagyon, amennyiben nem tartozik az államháztartási és egyéb szervezetek közé.	
3.	Államháztartási szervezet	Az államháztartás központi és önkormányzati alrendszerébe tartozó szervek.	Az államháztartási szervezetek nem gazdasági alanyok, gazdálkodók. Az államháztartási szervezetek a költségvetés megalkotásával és szabályozásával kapcsolatos pénzügyi kérdésekben, valamint az adminisztratív és egyéb irányítási kapcsolatokról, kivéve azon szervezeti-gazdasági kérdéseket, amelyekben az államháztartási vagy helyi önkormányzati szerv gazdasági hatáskörrel felruházott szervezet.

Forrás: saját szerkesztés [24] és [25] alapján

A 2000. évi C. törvény felsorolja a fent említett fogalmakon kívül az egyéb szervezetek kategóriájába tartozó gazdasági egységeket, mint például lakásszövetkezet, társasház, társadalmi szervezet, közttestület, egyházi jogi személy, alapítvány, ügyvédi iroda és egyéb szervezetek. A számviteli törvény hatálya kiterjed a gazdálkodóra, de nem terjed ki az egyéni vállalkozóra, a polgári jogi társaságra, az építőközösségre, és a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi kereskedelmi képviselőjére.[24]

Ukrajna A számvitelről törvénye kiterjed minden, Ukrajna jogszabályai alapján alapított jogi személyre, függetlenül szervezeti-jogi- és tulajdoni formától; gazdálkodási tevékenységet folytató külföldi képviselőre, amely köteles számvitelt vezetni és pénzügyi beszámolót benyújtani; illetve a költségvetési jogszabályok figyelembevételével az állami és önkormányzati

költségvetéssel kapcsolatos műveletekre és a költségvetések végrehajtásáról szóló beszámoló készítésére. [19]

Mindkét ország jogszabályai meghatározzák a természetes- és jogi személyek státuszát, valamint a gazdasági társaságok típusait és ezek szabályozását. A természetes személy üzletszerű (rendszeres, nyereség- és vagyonszerzés céljából, saját gazdasági kockázatvállalás mellett) gazdasági tevékenységet egyéni vállalkozóként folytathat Magyarország területén. [24]

Ukrajna állampolgárát gazdálkodónak ismerik el (természetes személy), ha a Kereskedelmi Törvénykönyv által jogi személy létrehozása nélkül vállalkozóként állami regisztrációhoz kötött üzleti tevékenységet folytat. [19]

2.1.7. táblázat

A gazdasági társaságok fogalma

Nº	Gazdaság alanya	Röv.	Magyar terminológia	Ukrán terminológia
1	2	3	4	5
1.	Korlátolt felelősségű társaság	Kft.	Olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott összegű törzsbetétekből alakul, és amelynél a tag kötelezettsége a társasággal szemben törzsbetéteinek szolgáltatására és a társasági szerződésben megállapított egyén vagyoni értékű szolgáltatásra terjed ki. A társaság kötelezettségeiért (ha törvény nem írja elő) a tag nem köteles helytállni.	Olyan társaság, amelynek alaptőkéje részvényekre oszlik, amelyek nagyságát az alapító okiratban határoznak meg. Maximális taglétszáma 100 fő. Tagjai részesedésük mértékétől függően vállalnak felelősséget a társaságért. A társaság azon tagjai, akik nem fizették be teljes mértékben részesedésüket, egyetemlegesen felelnek a hozzájárulás be nem fizetett részéért.
2.	Közkereseti társaság	Kkt.	Létesítésére irányuló társasági szerződés megkötésével a társaság tagjai kötelezettséget vállalnak, hogy a társaság gazdasági tevékenységének céljára a társaság részére vagyoni hozzájárulást teljesítenek, és a társaságnak a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségeiért korlátlanul és egyetemlegesen helytállnak.	Olyan társaság, amelynek valamennyi tagja közös vállalkozói tevékenységet folytat, és a társaság kötelezettségeiért teljes vagyonával egyetemlegesen felel. Egy személy csak egy ilyen társaság tagja lehet.

1	2	3	4	5
3.	Betéti társaság	Bt.	Létesítésére irányuló társasági szerződés megkötésével a társaság tagjai arra vállalnak felelősséget, hogy a társaság gazdasági tevékenységének céljára a társaság részére vagyoni hozzájárulást teljesítsenek, továbbá legalább az egyik tag (beltag) vállalja, hogy a társaságnak a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségeiért a többi beltaggal egyetemlegesen köteles helytállni, míg legalább egy másik tag (kültag) a társasági kötelezettségeiért nem tartozik helytállási kötelezettséggel.	Olyan társaság, amelyben egy vagy több tag, a társaság nevében üzleti tevékenységet folytat és a társaság kötelezettségeiért teljes vagyonával felel, és van egy vagy több olyan tag, kinek felelőssége hozzájárulásának mértékéig terjed (betétes), és nem vesz részt a társaság tevékenységében. Egy személy csak egy betéti társaság tagja lehet. A betéti társaság teljes felelősséggel bíró tagja nem lehet közkereseti társaság tagja és nem lehet ugyanazon betéti társaság betétese.
4.	Részvénytársaság	Rt.	Előre meghatározott számú és névértékű részvényből álló alaptőkével működik, és a részvényes kötelezettsége a részvénytársasággal szemben a részvény névértékének vagy kibocsátási értékének szolgáltatására terjed ki. A részvénytársaság kötelezettségeiért a részvényes nem köteles helytállni.	Olyan társaság, amelynek alaptőkéje előre meghatározott mennyiségű, egyenlő névértékű részvényre oszlik, és a társaság kötelezettségeiért csak a társaság vagyonával felel. A részvényesek csak részvényük mértékéig felelnek a társaság kötelezettségeiért.

Forrás: saját szerkesztés [26] és [27] alapján

A társasági formák csoportosításán kívül a vállalkozásokat méretük szerint is besorolják mikro-, kis- és középvállalkozásokba (KKV). Ukrajnában a törvény meghatározza még nagyvállalkozás kritériumait is, míg Magyarországon minden vállalkozás, amely a középvállalkozás kritériumait meghaladja, nagyvállalatnak minősül.

2.1.8. táblázat

Vállalkozások méret szerinti csoportosítása

Kritériumok /csoportok	Mikro	Kis	Közép	Nagy
1	2	3	4	5
Magyarország				
Éves nettó árbevétel	<2 millió euró	<10 millió euró	<50 millió euró	> 50 millió euró
Mérleg-főösszeg	<2 millió euró	<10 millió euró	<43 millió euró	> 43 millió euró

1	2	3	4	5
Alkalmazottak száma	<10 fő	<50 fő	<250 fő	>250 fő
Ukrajna				
Éves nettó árbevétel	<700 ezer euró	<8 millió euró	<40 millió euró	>40 millió euró
Mérleg-főösszeg	<350 ezer euró	<4 millió euró	<20 millió euró	>20 millió euró
Alkalmazottak száma	<10 fő	<50 fő	<250 fő	>250 fő

Forrás: saját szerkesztés [28] és [19] alapján

Az adókat Magyarországon és Ukrajnában felhasználásuk alapján 2 fő csoportra oszthatjuk: állami- és helyi adók. Magyarország központi adói közé tartozik az általános forgalmi adó (ÁFA), a személyi jövedelemadó (SzJA), a társasági adó és a kisvállalati adó. Ukrajnában ugyanezen kategóriába tartoznak: nyereségadó, SzJA, ÁFA és egyéb adók. A vállalkozások tevékenységétől és egyes esetekben választásuktól függően vállalnak adókötelezettséget, amely megjelenik számvitelükben. [29] [30]

Ukrajna és Magyarország számviteli rendszere nagyszemben eltérő, míg adórendszerük inkább hasonló. A vállalkozások fajtái befolyásolják számvitelüket, mivel méretük alapján választhatnak adórendszert, beszámoló típust, számviteli módszereket (minden vállalkozás maga választhatja meg számviteli politikájában), amelyek lényegesen hatnak a vállalkozás pénzügyi eredményére.

A gazdasági társaságok lényege teljes mértékben megegyezik mindkét országban. Ezzel szemben méretük szerinti csoportosításuk az éves nettó árbevétel és mérlegfőösszeg terén eltér. Az alkalmazottak számának feltétele pedig abszolút egyező.

A kutatás tárgya a [] korlátolt felelősségű társaság, melynek vezetője külföldi (magyarországi) személy. A vállalkozás egyetlen alapítója a [] helyezkedik el. A [] állami regisztrációja 2014-ben ment végbe.

Közigazgatásilag a [] állami adminisztrációhoz tartozik. Számvitelét állandó munkaköri beosztásban foglalkoztatott személy végzi, a főkönyvelő. A gazdálkodó vezet pénzügyi-, adó- és statisztikai számvitelt, illetve beszámolót és adminisztratív adatokat nyújt be az illetékes állami szerveknek. A beszámolók periodicitása a beszámolási év megegyezik a naptári évvel. A nyereséget, a vállalkozás tartalék képzését, költségvetéssel- és hitelezőkkel szembeni elszámolásokat követően, felosztják a tagok között részesedéssel arányosan. A számvitel formája memorial-order vagy emlékrend (ellenőrző-sakk).

Vezetésének fő szervezete a Gyűlés, amely a tagokból áll és évente legalább 2 alkalommal ül össze. A Gyűlés határozatképes, ha jelen vannak a szavazatok több mint 60 %-át birtokló képviselők.

A [] saját egyenleggel rendelkezik és jogában áll kibocsátani saját értékpapírjait. A jogi személy felelősséggel tartozik kötelezettségeiért, tulajdonáért. Alapító tőkéje az alapító általi hozzájárulásból származik: pénzeszközök és materiális javak. A materiális javak 85 tételt foglalnak magukba, amelyeket a befektetett eszközök képeznek. A materiális javak hozzájárulása euróban történt, amelyeket Ukrajna Nemzeti Bankjának árfolyamán, 2014.09.04. dátumon kerültek hrivenyre való átváltásra. A tőkéhez való pénzbeli hozzájárulás összege 2014.06.05-én 80 128,53 UAH volt. Ezen kívül pedig befektetett eszközök alkották a tőkét. Változásai a befektetett eszközök értékeléséből erednek:

- 2014.06.05.: 2 348 815,75 UAH (80 128,53 UAH – pénzeszköz, 2 268 687,22 UAH – befektetett eszközök)
- 2014.09.04.: 1 072 922,86 UAH (65 285,00 EUR)
- 2015.07.20.: 773 098,66 UAH (32 250,00 EUR)
- 2015.11.26.: 422 665,70 UAH (16 796,00 EUR)
- 2017.06.26.: 1 494 801,01 UAH (51 395,00 EUR)
- 2021.01.25.: 1 328 788,86 UAH (38 793,81 EUR)

A tőke formálódásának végső dátumára (2015.06.25.) a tőke összege 3 843 616,76 UAH. 2021. év végére a jegyzett tőke 5 172 405,64 UAH.

A [] egyszerűsített pénzügyi beszámolót készít, azon belül pedig a kisvállalkozásokra vonatkozó formákat alkalmazza. Ez magába foglal egy egyszerűsített mérleget (forma №1-m) és a hozzá tartozó egyszerűsített eredménykimutatást (forma №2-m). Ezek elkészítésének alapját az elsődleges dokumentumok képezik.

A 2021-es nyereség adóbevalláshoz két melléklet tartozik, illetve a tárgyév mérlege és pénzügyi eredménykimutatás, a kisvállalkozások egyszerűsített formája alapján. Az amortizációról szóló melléklet tartalmazza a tárgyi eszközök amortizációjának beszámolási időszak elején és végén felszámolt amortizáció összegét, illetve az év során felszámolt összeget. A különbözetekről szóló melléklet pedig a pénzügyi eredményt csökkentő és növelő értékeket tartalmazza. A tárgyi eszközök amortizációjából származó különbözet, 152 212 UAH, egyben növeli és csökkenti is a pénzügyi eredményt, így nem befolyásolja azt végeredményben.

2.1.9. táblázat

Összehasonlító elemző mérleg 2022.01.01. (ezer UAH)

Tétel neve	Periódus elején	Periódus végén	Dinamikai elemzés		Strukturális elemzés		
			Abszolút eltérés, (+,-)	Relatív eltérés, %	Mérlegbeli részesedés elemzése		
					Periódus elején	Periódus végén	Különb-ség, (+,-)
A	1	2	3	4	5	6	7
Aktívák							
I. Befektetett eszközök							
tárgyi eszközök	2435,5	3165,7	+730,2	1,30	0,11	0,21	+0,10
I fejezet összege	2435,5	3165,7	+730,2	1,30	0,11	0,21	+0,10
II. Forgóeszközök							
készletek	10145,7	5510,1	-4635,6	0,54	0,45	0,37	+0,08
áruval, munkával, szolgáltatásokkal kapcsolatos vevőkövetelések	7573,0	4576,4	-2996,6	0,60	0,33	0,31	-0,02
egyéb vevőkövetelések	803,0	1447,8	+644,8	1,80	0,04	0,1	+0,06
pénzeszközök és ekvivalenseik	1812,8	44,0	-1768,8	0,02	0,08	0,003	-0,08

A	1	2	3	4	5	6	7
II fejezet összege	20334,5	11578,3	-8756,2	0,57	0,89	0,79	-0,10
III. Értékesítésre és elidegenítésre szánt befektetett eszközök	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Mérlegfőösszeg	22770,0	14744,0	-8026,0	0,65	1,00	1,00	0,00
Becsült mutatók:							
<i>Alacsony likviditású aktívák</i>	20957,2	14700,0	-6257,2	0,70	0,92	0,99	+0,07
<i>Magas likviditású aktívák</i>	1812,8	44,0	-1768,8	0,02	0,08	0,003	-0,08
A	1	2	3	4	5	6	7
Passzívák							
I. Saját tőke							
Jegyzett tőke	3843,6	5172,4	+1328,8	1,35	0,17	0,35	+0,18
Fel nem osztott nyereség (fedezetlen veszteség)	(10696,7)	(12752,9)	-2056,2	1,19	0,47	0,86	+0,39
I fejezet összege	(6853,1)	(7580,5)	-727,4	1,11	0,30	0,51	+0,21
II. Hosszúlejáratú kötelezettségek és biztosítékok	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
III. Rövidlejáratú kötelezettségek és biztosítékok							
Fizetési kötelezettség árukért, munkáért, szolgáltatásokért	29571,3	21506,3	-8065,0	0,73	1,30	1,46	+0,16
Egyéb rövidlejáratú kötelezettségek	51,8	818,2	766,4	15,80	0,002	0,06	+0,058
III fejezet összege	29623,1	22324,5	-7298,6	0,75	1,30	1,51	+0,21
IV. Értékesítésre és elidegenítésre tartott befektetett eszközökhöz kapcsolódó kötelezettségek	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Mérlegfőösszeg	22770,0	14744,0	-8026,0	0,65	1,00	1,00	0,00
Becsült mutatók:							
<i>Saját finanszírozási források összege</i>	-6853,1	-7580,5	-727,4	1,11	0,30	0,51	+0,21
<i>Kötelezettségek összege</i>	29623,1	22324,5	-7298,6	0,75	1,30	1,51	+0,21
<i>Működő tőke összege (forgótőke)</i>	-9288,6	-10746,2	-1457,6	1,16	0,41	0,73	+0,32

Forrás: saját szerkesztés melléklet D alapján

A mérlegelemzése alapján tárgyi eszközeinek összege 30%-kal nőtt, míg forgóeszközeinek értéke 43%-kal csökkent 2021 év elejéről

év végére. A tárgyi eszközök részaránya a mérlegfőösszegben 11%-ról 21%-ra nőtt a tárgyévben. Ez a növekedés a beszerezett eszközöknek köszönhető. A forgóeszközök részaránya a mérlegfőösszegben 10%-os csökkenést mutat, ami 79%-ot eredményez. Az alacsony és magas likviditású aktívák értéke egyaránt csökkent 2021 végére, az alacsony likviditásúaké 30%-kal, a magas likviditásúaké pedig 82%-kal. Ennek ellenére az alacsony likviditású aktívák részaránya a mérlegfőösszegben 7%-kal nőtt, míg a magas likviditásúaké 8%-kal csökkent. Ezek a fő mutatók jellemzik a vállalkozás 2021-es évi aktíváinak változásait.

A passzívái is jelentős változásokon estek át, mint például a tőke növekedése 35%-kal, részarányát tekintve pedig 18%-kal. Amellett, hogy mind az év elején, mind az év végén veszteséges volt a vállalkozás, a fel nem osztott nyereség esetében még így is 19%-os csökkenés figyelhető meg. Ennek köszönhetően a veszteség a mérlegfőösszeg 86%-ára nőtt. A rövid lejáratú kötelezettségek átlagértéke a 2021-es tárgyév végére 25%-kal csökkent, ami pozitívum a vállalkozásra nézve. Ezen adatok alapján a forgó vagy működő tőke szintén csökkent 16%-kal, mérlegfőösszegebeli aránya pedig 32%.

2.2. Számviteli módszerek: Ukrajna és Magyarország összehasonlítása

A vállalkozás pénzügyi helyzetéről a beszámolók szolgálnak információforrásként. A beszámoló készítés minden országban jelen van, különböző dokumentumformákkal és módszerekkel.

Magyarország számviteli törvénye előírja a beszámolók készítésének és benyújtásának módszerét és határidejét. Minden kettős könyvelést végző vállalkozás köteles az éves-, egyszerűsített beszámolót és kötelező könyvvizsgálat esetén a könyvvizsgálói záradékot, illetve az adott üzleti év adózott eredmény felhasználására vonatkozó határozatot a mérlegforduló napját követő ötödik hónap utolsó napjáig letétbe helyezni - benyújtani. Az éves beszámoló összetétele Magyarországon: mérleg, eredménykimutatás és kiegészítő mellékletek. [24]

Az egyszerűsített beszámoló magába foglal egy egyszerűsített mérleget és az eredménylevezetést. Készíthető egyszerűsített éves beszámoló saját választás alapján, ha a következő 3 mutató közül bármelyik 2 nem haladja meg az alábbi határértékeket [24]:

1. a mérlegfőösszeg a 100 millió forintot;
2. az éves nettó árbevétel a 200 millió forintot;
3. az üzleti évben átlagosan foglalkoztatottak száma a 10 főt.

Ukrajna számviteli törvényének 5. fejezet szabályozza a pénzügyi beszámolót. Itt a beszámoló 5 részből áll: mérleg, eredménykimutatás, saját tőke kimutatás, cash-flow kimutatás és megjegyzések a pénzügyi beszámolóhoz. A közhasznú vállalkozások a mérlegforduló napot követő év április 30. napjáig köteles benyújtani beszámolóját. Azon vállalkozások, amelyek nem tartoznak a fent említett kategóriába, a mérlegforduló napját követő év június 1-ig köteles benyújtani és nyilvánosságra hozni pénzügyi beszámolóját. [19]

2.2.10. táblázat

Az elemzés tárgyainak rövid jellemzése (2021)

Jellemző	Ukrajnai vállalkozás	Magyarországi vállalkozás
Vállalkozás neve		
Nyilvántartási szám		
Elhelyezkedés	Ukrajna,	Magyarország,
Alapítás éve	2014	1995
Jegyzett tőke	3 843,6 ezer UAH	3 000 ezer HUF
Termékek (áru, munka, szolgáltatás) értékesítésének nettó bevétele a tárgyévben	77 501,7 ezer UAH	478 460 ezer HUF
Beszámolási év nettó pénzügyi eredménye	3 116,4 ezer UAH	46 845 ezer HUF
Alkalmazottak átlagos létszáma	7	1

Forrás: saját szerkesztés melléklet „A”, „B” és „C” alapján

A [] egyetlen alapítója a [] amely [] helyezkedik el. Állami regisztrációja 2014-ben

ment végbe. Általános adórendszeren működik, vagyis Áfa- és nyereség adófizető. A vállalkozás foglalkoztatási kockázatának mértéke, amely a vállalkozás termelési tevékenységének biztonságát jellemzi, 23. Ez a mutató a munkavállalók által munkavégzés során tapasztalt sérülések és a foglalkozási megbetegedések arányát mutatja. Közigazgatásilag a [] állami adminisztrációhoz tartozik.

A vállalkozó számvitelét állandó munkaköri beosztásban foglalkoztatott személy végzi, a főkönyvelő. A gazdálkodó vezet pénzügyi-, adó- és statisztikai számvitelt, illetve beszámolót és adminisztratív adatokat nyújt be az illetékes állami szerveknek. A beszámolók periodicitása a beszámolási év, megegyezik a naptári évvel. A nyereséget, a vállalkozás tartalék képzését, költségvetéssel- és hitelezőkkel szembeni elszámolásokat követően, felosztják a tagok között részesedéssel arányosan.

A []. 2020. december 31-ei leltári leírásából látható, hogy a vállalkozás üzemében 122 darab, különböző befektetett eszköz van jelen. Az aktívák ezen része a 103, 104, 105, 106, 1091 és 1121 analitikus számlákon könyvelődnek. 2021-ben a vállalkozás befektetett eszköze közül 77-re számolt fel amortizációt, melynek összege 598 629,86 UAH. A tárgyév végére az amortizáció összege 3 728 744,43 UAH, a befektetett eszközök maradványértéke pedig 3 165 654,13 UAH. Azon eszközök maradványértéke, amelyekre nem számoltak fel amortizációt, 2021 januárjára 0,00 UAH. A 2021.február 02-án üzembe helyezett konténerre a 2021 márciusától kezdve a naptári év végéig felszámoltak 72 591,24 UAH amortizációt.

A [] termelési alapanyag beszerzését követő saját felhasználásra való átadása az önköltségeket, az adminisztratív költségeket és az egyéb operatív tevékenységből származó költségeket terheli. Az önköltségek számlájára (90) felszámolt kiadás értékesítésből ered. A 2021. október 24-én kiállított Költségszámla alapján a [] sárlóval kötött szerződés szerint történt a felvásárlás, euróban kifejezve.

A raktáron lévő áru (281) 2021-es forgalmáról szóló kimutatásban a termékek számvitelben alkalmazott pénzbeli és mennyiségi mértékegységben is ki vannak mutatva. Több áruval is rendelkezik a vállalkozás, mint például bioméz, méz és viasz.

2.2.11.táblázat

Raktáron lévő áru számlaforgalma 2021-ben

№	Forgalom						
	„281”	Kt 28	Kt 63	Dt 28	Dt 63	Dt 90	Dt 94
1.	Dt	727675.54	30213800.82	-	-	-	-
2.	Kt	-	-	727675.54	529293.67	33693461.08	547334.40

Forrás: saját szerkesztés a vállalkozás dokumentumai alapján

A [] alkalmaz mind pénztári, mind elektronikus pénzelszámolási tranzakciókat. A pénztár év eleji és év végi szaldója 0,00 UAH. A folyószámláról és előleg fizetéséből származó növekedés, a beszállítókkal történő elszámolásból és az alkalmazottak fizetéséből származó csökkenés tapasztalható a pénztár számláján. A vállalkozás folyószámláját az OTP Bank Nyrt. kezeli. Számlaforgalmát tekintve folyamatos pénzmozgás tapasztalható. Bevételei valuta átváltásból és különböző követelések elszámolásából erednek, míg kiadása pénztárba való áthelyezésből, külföldi valutára történő átváltásból, tartozások-, beszállító-, adó-, egységes szociális járulék-, fizetés- és adminisztratív költségek törlesztéséből erednek.

2.2.12.táblázat

Pénzeszközök forgalma 2021-ben

№	Számla	Nyitó szaldó		Forgalom		Záró szaldó	
		Dt	Kt	Dt	Kt	Dt	Kt
1.	301	0,00	-	534332,05	534332,05	0,00	-
2.	311	1762229,09	-	38727566,10	40480769,34	9025,85	-
3.	Össz	1762229,09	-	39261898,15	41015101,39	9025,85	-

Forrás: saját szerkesztés a vállalkozás dokumentumai alapján

A külföldi fogyasztókkal szembeni elszámolások 2021. évi forgalma euróban és hrivenyben is kimutatásra került, így a 362 számla záró szaldója krediten 21 506 268,48 UAH, ami negatív előjellel kerül be a mérlegbe. Az elszámolások 100 %-a a [] vállalkozással áll kapcsolatban.

2.2.13.táblázat

Külföldi vevőkkel kapcsolatos elszámolások számlaforgalma 2021-ben

Szám- a	Nyitó szaldó		Forgalom		Záró szaldó	
	Dt	Kt	Dt	Kt	Dt	Kt
UAH	-	29571300,45	41784409,20	33719377,23	-	21506268,48
EUR	-	876240,00	1243351,00	1062001,00	-	694890,00
Össz.	-	29571300,45	41784409,20	33719377,23	-	21506268,48

Forrás: saját szerkesztés a vállalkozás dokumentumai alapján

A jegyzett tőkében 2 vállalkozásnak van részesedése 2021-ben, a

A tárgyév folyamán a

1 328 788,86 UAH értékben járult hozzá a saját tőkéjéhez, így többséget szerzett.

2.2.14.táblázat

Jegyzett tőke számlaforgalma 2021-ben

Szám- la	Nyitó szaldó		Forgalom		Záró szaldó	
	Dt	Kt	Dt	Kt	Dt	Kt
401	-	3843646,78	-	1328788,86	-	5172405,64
	-	1439581,28	-	1328788,86	-	2768370,14
	-	2404035,50	-	-	-	2404035,50
Össz.	-	3843616,78	0,00	1328788,86	-	5172405,64

Forrás: saját szerkesztés a vállalkozás dokumentumai alapján

A vállalkozás az adott dokumentumok alapján nem rendelkezik sem rövid, sem pedig hosszú lejáratú hitellel. Beszállítókat tekintve, alkalmazzák a belföldi- (631) és külföldi (632) beszállítókkal kapcsolatos elszámolásokat egyaránt. A belföldi beszállítók nagy része magán vállalkozó és önfoglalkoztató személyek, de emellett megtalálhatóak köztük közigazgatási szervek is (, állami biztosítók stb.). Ezzel szemben egyetlen külföldi beszállítóval rendelkezik, a vállalat, amelynek számláján kimutatásra kerülnek a tranzakciók hrivenyben és euróban is.

A [] adó- és befizetési kötelezettségek elszámolásához tartozik az Áfa (641), nyereségadó (641), személyi jövedelemadó (641) és a hadi adó (642). Ezen felül, alkalmazottai után a vállalkozás fizeti a kötelező állami társadalmi biztosítást – az egységes szociális járulékot (651).

A 64-es számlán történő egyidejű csökkenés és növekedés a vállalkozásnak fizetett, illetve a vállalkozás beszállítóknak fizetett előleg utalásainak tudható be (adóhitel, adókötelezettség). A 64-es számlát ezen kívül csökkentette az adókifizetés és az előleg felszámolásakor kimutatott adókötelezettség leírása. Növeléséhez pedig az adóhitel leírása, a személyi jövedelemadó és nyereségadó felszámolása járul hozzá.

2.2.15.táblázat

Adó- és befizetések elszámolásának, állami biztosítás és a fizetés számlaforgalma 2021-ben

№	Szám- la	Nyitó szaldó		Forgalom		Záró szaldó	
		Dt	Kt	Dt	Kt	Dt	Kt
1.	64	804207,41	-	1955791,65	1399695,69	1360303,37	-
2.	651	-	47657,53	639700,00	504591,48	87450,99	-
3.	661	-	4012,05	2308604,64	2304592,81	-	0,22
4.	Össz	804207,41	51669,58	4904096,29	4208879,98	1417754,36	0,22

Forrás: saját szerkesztés a vállalkozás dokumentumai alapján

A vállalkozás ezen kívül készít forgalmi mérleget számlánként és általánosat, amelyben minden számla és azok alszámlái is szerepelnek. A vállalkozás általános főszámláinak forgalmát az 2.2.7. táblázat mutatja be. A számlaforgalmi mérlegből látható a vállalkozás által használt számlák, azon belül azok alszámláinak 2021. január 1-jén és december 31-én jegyzett nyitó és záró szaldóinak összege.

2.2.16.táblázat
2021-es számlaforgalmi mérlege (ezer, UAH)

Szám la	Nyitó szaldó		Forgalom		Záró szaldó	
	Dt	Kt	Dt	Kt	Dt	Kt
1	2	3	4	5	6	7
00	0,01	-	-	-	0,01	-
10	5462201,75	-	1328788,86	-	6790990,61	-
11	103407,95	-	-	-	103407,95	-
13	-	3130114,57	-	598629,86	-	3728744,43
15	-	-	1328788,86	1328788,86	-	-
20	-	-	837059,63	835717,27	1342,36	-
28	10065088,94	-	30941476,36	35497764,69	5508800,61	-
30	-	-	531697,50	531697,50	-	-
31	1812825,59	-	72634358,70	74403207,54	43976,75	-
33	-	-	67270426,25	67270426,25	-	-
36	-	29571300,45	41784409,20	33719377,23	-	21506268,48
37	-	-	230000,00	1045500,00	-	815500,00
1	2	3	4	5	6	7
40	-	3843616,78	-	1328788,86	-	5172405,64
44	10704292,35	-	-	- 960325,00	11664617,35	-
46	-	-	1328788,86	1328788,86	-	-
63	7644677,38	-	37327624,00	40395918,66	4576382,72	-
64	804207,41	-	1955791,65	1399695,69	1360303,37	-
65	-	47657,53	639700,00	504591,48	87450,99	-
66	-	1377,50	2574415,43	2573038,15	-	0,22
68	-	2634,55	-	-	-	2634,55
70	-	-	41754946,48	41754946,48	-	-
71	-	-	445654,83	445654,83	-	-
79	-	-	43288881,91	42200601,31	1088280,60	-
90	-	-	35428521,69	35428521,69	-	-
92	-	-	3249437,76	3249437,76	-	-
93	-	-	3068615,46	3068615,46	-	-
94	-	-	972674,00	972674,00	-	-
98	-	-	569633,00	569633,00	-	-
Σ	36596701,38	36596701,38	389491690,43	389491690,43	31225553,32	31225553,32

Forrás: saját szerkesztés a vállalkozás dokumentumai alapján

A [] 2019-es és 2021-es évi mérlegeit minden, tárgyévét követő év január 1-jén állították össze a tárgyév beszámolási időszakára nézve, amely megegyezik a naptári év periódusával. Az egyszerűsített mérleg az általánosnak egy rövidebb változata, így nem olyan részletes. Ez szintén igaz az eredménykimutatásra, amely tartalmazza az értékesítésből származó bevételt, az egyéb bevételeket, az önköltséget, az egyéb költségeket, ezek alapján az adózás

előtti pénzügyi eredményt, a nyereségadót, végül pedig a vállalkozás tiszta nyereségét.

2.2.17.táblázat

pénzügyi mutatói 2019. január 1. - 2022.

január 1. közötti időszakban (ezer, UAH)

Nº	Tényező	2019.01.01.	2020.01.01.	2021.01.01.	2022.01.01.
1.	Mérlegfőösszeg	8100,50	14216,60	22700,00	14744,00
2.	Értékesítésből származó bevétel	33976,60	39059,30	77501,70	41755,50
3.	Egyéb bevétel	1643,90	159,10	3062,40	445,60
4.	Összköltség	(35511,30)	(42724,50)	(77427,40)	(41759,00)
5.	Adózás előtti pénzügyi eredmény	109,20	(3506,10)	3136,70	441,60
6.	Nyereségadó	(80,40)	(6,50)	(20,30)	(569,60)
7.	Tiszta nyereség	28,80	(3512,60)	3116,40	(128,00)

Forrás: saját szerkesztés a vállalkozás dokumentumai alapján

2.2.18.táblázat

**pénzügyi mutatói 2019. január 1. - 2021. január 1.
közötti időszakban (ezer, HUF)**

Nº	Tényező	2019.01.01.	2020.01.01.	2021.01.01.
1.	Mérlegfőösszeg	85 012	100 664	140 748
2.	Értékesítésből származó bevétel	253 347	409 598	478 160
3.	Egyéb bevétel	5	3495	3 831
4.	Összköltség	(242 071)	(387 942)	(433 613)
5.	Pénzügyi műveletek bevételei	2 769	3 547	9 074
6.	Pénzügyi műveletek kiadásai	(1 528)	(4 435)	(6 865)
7.	Adózás előtti pénzügyi eredmény	12 522	24 263	50 587
8.	Nyereségadó	(853)	(2 218)	(3 742)
9.	Tiszta nyereség	11 669	22 045	46 845

Forrás: saját szerkesztés a vállalkozás dokumentumai alapján

A nektárhoz hasonlóan egyszerűsített pénzügyi beszámolót készít, éves periodicitással. Eredménykimutatását összköltség eljárással készíti, a vállalkozás költségeit elemeire bontva mutatja ki (melléklet „B”). Ez a forma, a mérleggel egyetemben, lehetőséget biztosít a lezárt üzleti évek adatainak esetleges módosult adatainak kimutatására is, azonban a egyik eredménykimutatásában sem szerepel ilyen korrigálás.

A mérlegben (melléklet „A”) az egyszerűsített formából adódóan csak a fő mérlegtételeket tartalmazza, az alszámlákat nem. A vállalkozás a Számviteli törvény szerinti mérleg „A” változatát alkalmazza. Ezekben szintén nem szerepel korrigálás.

Az elnevezéséből és az eredménykimutatásból kiindulva, a [] Kft. kereskedelemmel és szolgáltatásnyújtással foglalkozik. Az értékesítésből és egyéb tevékenységből származó bevételek összegét csökkentik a következő tételek:

- anyagjellegű ráfordítások – felhasznált alapanyagok, szolgáltatások (értékesített termékek önköltsége), értékesítési költségek;
- személyi jellegű ráfordítások – bérköltségek, személyi jellegű egyéb kifizetések, bérjárulékok;
- értékcsökkenési leírás – az immateriális- és tárgyi eszközök amortizációjának elszámolása;
- egyéb ráfordítások.

Ezen felül, a fent említett bevételek és kiadások eredményeként kapott üzleti tevékenység pénzügyi eredményét befolyásolja a vállalkozás pénzügyi tevékenysége. Ezek után az adózás előtti eredményt megkapva ezt csökkenthetik vagy növelhetik a korrekciós tételek, így megkapva a nyereségadó adóalapját. Ezen összeg 9%-át pedig levonva a vállalkozás meghatározza a tárgyévi tiszta nyereségét (amennyiben az adóalap meghaladja az állam által megszabott értéket).

A pénzügyi beszámoló formái eltérőek, azonban elkészítésük és pénzügyi mutatóinak kiszámításának mechanizmusa megegyezik. Mindkét rendszerben jelen vannak a bevételek és ráfordítások különbségére hatást gyakorló korrekciós tényezők, amelyeket Ukrajna számviteli rendszerében alkalmazott nyereségadó bevallásban külön mellékletben tüntetnek fel az amortizációs kimutatással egyetemben.

2.3. Ukrajna és Magyarország számviteli rendszerében felmerülő aktuális kérdések (számviteli problémák)

Napjaink számviteli rendszerei számtalan kérdést vetnek fel főleg módszertanukat illetően. Ezek a problémás kérdések felmerülnek mind a nemzeti, mind a nemzetközi számviteli rendszerekben. A nemzeti számviteli szinten felvetődő kérdések a vezetői számvitel irányában a vállalkozás effektív vezetésére, míg az adószámvitel területén a változásokat és különleges (kivételes) esetekre vonatkoznak. A nemzeti számvitel szintén felvetődő kérdések tárgya a harmonizáció: a módszerek alkalmazása, a nemzeti- és nemzetközi rendszer összeolvadásának mértéke.

Ukrajna számviteli rendszerében egyik leggyakrabban felmerülő kérdés a tárgyi eszközök és kis értékű befektetett eszközök számvitele:

- bekerülési érték:
 - mely költségek tartoznak bele?
 - szükséges-e tőkebefektetés, modernizáció, javítás?
- amortizáció:
 - bekerülési érték vagy átértékelt összeg;
 - likvidációs (felszámolási) érték meghatározása;
 - hasznos élettartam meghatározása;
 - kivezetés módszere a vállalkozás eszközei közül.

A befektetett eszközök besorolása tárgyi- és kis értékű befektetett eszközök csoportjába állam által meghatározott küszöb alapján történik, amely 2015-ben változott 2500,00 hrivenyről 6000,00 hrivenyre, majd 2020-ban 20 000 hrivenyre. Ezért például a esetében is, a bekerülési érték, ha nem is haladja meg a jelenlegi 20 000,00 UAH küszöbértéket, a bekerülési éven alkalmazottat viszont igen, a tárgyi eszközök kategóriába tartozik az aktíva.

Az interneten számos oldal foglalkozik ilyen gyakran felmerülő kérdésekkel. Magyarország esetében ilyen a Magyar Számviteli Szakemberek

Egyesülete. Itt szakképzett személyek tesznek fel és válaszolják meg egymás kérdéseit. A feltett kérdések nyilvánosak, azonban a válaszok bizalmasak, ezért csak hivatalos okmányokkal alátámasztott adatokkal regisztrált tagok láthatják. Ezzel a mechanizmussal is védve az üzleti kapcsolatokat vagy esetleges titkokat.

A legújabb, 2020 áprilisában feltett kérdések a következőket taglalták [31]:

- üdülőszövetkezet ingatlan vásárlása;
- vevőkövetelés átforgatása saját tőkébe;
- támogatások elszámolása;
- ingatlan értékesítés tulajdonjog fenntartással különböző esetekben;
- nullára leírt tárgyi eszközök, selejtezett eszközök hulladékértéke.

Ezekből is látható, hogy Magyarország számviteli rendszerében is témérdek kérdést vetnek fel a befektetett eszközök. Mivel itt az adóterhek is másként számítnak fel, a könyvelőknek fokozott figyelmet kell fordítaniuk a kötelező befizetésekre.

Szintén közkedvelt magyar honlap a könyvelők.hu, ahol a fent említetthez hasonlóan működik, mivel itt sem láthatóak a válaszok külső személyek számára. A platformon megtalálható a könyvelői, könyvvizsgálói, adótanácsadói és egyéb szolgáltatást nyújtó vállalkozások listája és egy számviteli szakkifejezéseket magyarázó részleg is. 2022 májusában itt is számtalan kérdés merült fel [32]:

- SzJA visszatérítés bérbeadásból származó jövedelem esetén;
- 3. országból igénybe vett szolgáltatás utáni ÁFA kötelezettség;
- fel nem használt fejlesztési tartalék;
- egyéni vállalkozó albérleti költségeinek elszámolása;
- alkalmi munka és megbízási szerződéses munka bevallása.

Ukrán „kérdés-válasz” online platformokat nehezebb találni. Az egyik legismertebb az Online helyettes könyvelő oldalán található, ahol ki lehet választani a leggyakoribb kérdések kategóriáját: kiküldetés, számvitel, egyéni

adó, fizetés és munkakapcsolat, ÁFA, készpénzes és elektronikus elszámolások. Ezeken kívül jelen vannak kevésbé keresett szférák mint a szabadság, SzJA, hadiadó és egyéb adók és díjak kérdéseinek csoportja. A magyartól eltérően itt megtalálhatóak a normatív-jogi dokumentumokra való válaszok hivatkozásai, a kérdések feltevője pedig a rendszer (nem tartalmaz nevet vagy bármilyen személyes adatot sem a kérdező, sem pedig a válaszadó részéről). [33]

Kevésbé használt ukrán kérdés-válasz fórum a Holovbuh (főkönyvelő) oldala, amelyen szintén megtalálhatóak a válaszok is. A 2022-ben feltett kérdések száma sokkal kevesebb, mint az Online helyettes könyvelő oldal 2022 májusában feltettek száma. Ilyenek például [34]:

- Háborús területen folytatott tevékenység dokumentáció nélkül: mit kell tenni;
- Egyéni adófizető vállalkozónak milyen elsődleges dokumentációt kell készítenie;
- Ki nyújtja be a №20-ОПІІ formanyomtatványt alegységei után;
- ÁFA fizető vevőkövetelésének leírása adófizető személyének megszűntetések: milyen következményekkel jár a pénztári módszer alkalmazása;
- A 4ДΦ mellékletben hogyan mutatják ki a jogi személy saját tőkéjéhez hozzájárult pénz/vagyon eszközöket.

A magyar és ukrán honlapok között szembetűnő különbségek vannak, mint a kérdező és válaszadó személyek adatai, vagy a válasz információk tartalmának nyíltsága. Azon személyek, akik befizetik a tagdíjat és szakképzettséggel rendelkeznek a számvitel területén hozzáférhetnek a magyar oldalak válaszaihoz, míg az ukrán platformok ezt ingyenesen is megadják konkrét normatív-jogi dokumentumokra történő hivatkozással.

III. FEJEZET A SZÁMVITELI RENDSZER FEJLŐDÉSE A GLOBALIZÁCIÓ ÉS INFORMATIZÁLÁS KONTEXTUSÁBAN

3.1. Mit takar a globalizáció, informatizálás.

A modern világra 3 lényeges tényező gyakorol hatást: a globalizáció, az informatizálás és a gadgetting. Ezen fogalmakról és hatásukról számtalan kutatás készült az évek során. A globalizáció szinte minden tudományterületen jelen van, de az általánosan elmondható, hogy mindegyikre hatással van.

Manfred B. Steger a Globalizáció – Egy rövid bemutatás című művében a globalizáció különböző szférában való értelmezését tanulmányozta: mint folyamat, mint állapot, mint rendszer, mint korszak és mint erő. Három irányból közelíti meg a globalizáció fogalmát. Elsősorban, a globalitást, mint társadalmi állapotot veszi alapul, amit a globális gazdaság, politika, kultúra és környezeti kapcsolatok és áramlatok jellemeznek, amelyek a jelenleg létező határok és határvonalak nagy részét irrelevánssá teszi. Eredményül pedig a társadalmi globalizáció különböző megnyilvánulásai figyelhetők meg: piaci verseny, laissez-fair kapitalizmus, közösségi normák, társadalmi együttműködési rendszerek. Ezek a lehetséges alternatívák a teljes értékű globalitás alapvetően meghatározatlan jellegére mutatnak rá.

Másodszor, globalitás elképzelése az emberek növekvő öntudatosságára utal. A globális öntudat felerősödése destabilizálja és felborítja azt a nemzetállami képet, amelyben az emberek közösségi létüket elképzelték.

Végül, a globalizáció mint térfogalom, amely olyan társadalmi folyamatok összességét takarja, amelyek jelenlegi, hagyományos nemzetiségű társadalmi állapotunkat globalitássá változtatják. Maga a globalizáció kifejezés egyfajta dinamizmust sugall, leginkább az észrevehető minták mentén történő fejlődés vagy kibontakozás által jellemezve. [35, 11-12 o.]

Nicanor Perlas A globalizáció formálódása: civil társadalom, kulturális erő és hármasság c. könyve bemutatja a tripoláris világ nyelvén keresztül a globalizáció kialakulását. A három pólus nem más, mint az erőforrások, a

kapacitás és az erők, amelyek az üzleti élet, a kormány és a globális civil társadalom kezében csoportosulnak.

A Berliini Fal 1989-es leomlása következtében egy bipoláris világrend alakult ki. A vezetők a világ fejlődését egyre inkább a képzelt „szabad” piac szűk látóköréből nézték. A Seattle-i csata után megtört a hiper kapitalizmus rendszere. Vitatémává vált a globalizáció, főként fogalma és az áru értéke terén. [36, 1-2 o.]

3.1.19. táblázat

A globalizáció fogalma

Nº	Szerző	Fogalom
1.	Anthony Giddens [37]	„A globalizáció a világot átfogó társadalmi kapcsolatok intenzitásának növekedése, amely révén távoli helyek úgy kapcsolódnak össze egymással, hogy az egyik helyen bekövetkező eseményeket sok kilométernyi távolságban lejátszódó folyamatok befolyásolják, és viszont.”
2.	Veress József [38]	„A globalizáció olyan, alapvetően hatalmi-gazdasági természetű folyamat, amelyek során a világ gazdaság legerősebbé való szereplői a legjelentősebb nemzetközi intézményeken keresztül, az adott és általuk formált jogi keretek között, saját érdekeik alapján egységesítik és általános érvényűvé teszik a gazdasági és politikai szabályokat.”
3.	L.O. Primoszka, O.O. Csub [39]	A globalizáció, mint jelenség a gazdasági élet nemzetköziesedésének minőségileg új szakaszát jelenti, amely a külgazdasági kapcsolatok liberalizációjával, az áruk, szolgáltatások, tőke, munkaerő határokon átnyúló mozgását az országok közötti korlátok csökkentésével vagy megszüntetésével, valamint a nemzetközi információ csere erősödésével jár.
4.	M.A. Prodancsuk [40]	A globalizáció minden ország egyetlen gazdasági és társadalmi térbe való bevonásának folyamata, ahol a modern információs technológia alapján valós lehetőség nyílik a valós idejű interaktív kommunikációra. A legtöbb tudós úgy határozza meg
5.	Shalmali Guttal [41]	A globalizáció kifejezést széleskörűen alkalmazzák a gazdasági, kulturális, társadalmi és politikai változásokra, amelyek az elmúlt 50 év folyamán lezajlottak, a sokat ünnepeelt informatikai-technológiai revolúciótól a nemzeti és geopolitikai határok csökkenéséig az áruk, szolgáltatások és tőke folyamatosan bővülő, transznacionális mozgásában.

Forrás: saját szerkesztés

A 3.1. táblázatban felsorolt globalizációról szóló definíciók ugyan eltérőek és különböző államok kutatóitól származnak, tartalmukat tekintve mégis megegyeznek. A „globus” (földgolyó, földgömb) szóból kiindulva, minden kutató egyetért a jelenség határokon átívelő befolyásában és a világ

társadalmi, gazdasági, politikai és kulturális szféráira gyakorolt hatásában. Létrejöttének ok a gazdasági-hatalmi közeg fejlődése, ami a fent említett szférák világi szinten történő egyesítéséhez, harmonizációjához vezetett. A globalizálódó világ és az emberiség fejlődése egy új irányzathoz vezetett, az informatizációhoz vagy számítógépesítéshez.

A posztindusztriális társadalom mozgatórugója az információ és a tudás, amellyel kapcsolatban elterjedt a „tudásgazdaság” és az „információs gazdaság” fogalma, amely a világgazdaság modern csúcstechnológiai szintjét jellemzi az interneten keresztüli gyors információtovábbítás és a kommunikációs költségek csökkentésének lehetőségével. Az informatizáció egyik legegyszerűbb megfogalmazása a következő: információs-számítógépes technológia széles körű alkalmazása az élet minden terén. [42]

Ukrajna Nemzeti Informatizációs Programjának Koncepciója alapján az informatizálás az egymással összefüggő szervezeti, jogi, politikai, társadalmi-gazdasági, tudományos és műszaki, termelési folyamatok összessége, amelyek célja az információs igények kielégítésének feltételeinek megteremtése, az állampolgárok és a társadalom jogainak érvényesítése információs rendszerek, hálózatok létrehozásán, fejlesztésén és használatán keresztül; a modern számítástechnológiai és kommunikációs erőforrások és információs technológiák felhasználásán alapul.

A számítástechnikai és kommunikációs technológiák, a információs-kommunikációs hálózatok, adatbázisok és adatbankok, információs technológiák (IT), különböző szintű információs – analitikai rendszerek, kutatóintézeti rendszerek és magasan képzett szakemberek képzése a nemzeti információs infrastruktúra alkotóelemei és a gazdaság növekedését biztosító fő tényezők. Más országok tapasztalatai szerint az informatizálás hozzájárul a nemzeti érdekekhez, a gazdaságirányítás javításához, a tudomány intenzív iparágak és csúcstechnológiák fejlesztéséhez, a munka termelékenységének növeléséhez, a társadalmi-gazdasági kapcsolatok javításához, a szellemi élet gazdagításához és

a társadalom további demokratizálásához. A globális tendenciák figyelembevételével létrehozott nemzeti információs infrastruktúra elősegíti Ukrajna világi integrációját. [43]

Az emberiség fejlődése és a globalizáció előrehaladása az információs technológia megjelenéséhez és innovációjához vezetett, amely később a készülékek beépüléséhez a mindennapi, tudományos és szakmai életbe. A globális modernizálódás folyamata idézte elő a napjainkban meglévő technológiai háttérrel, amely már elengedhetetlen számos szakmában és tudományágban.

3.2. A számviteli rendszer fejlődése a globalizáció hatása alatt.

A közgazdaságtan területén a globalizáció az emberi tevékenység szolgáltatási szektorában bekövetkezett változásokhoz kapcsolódik. A modern kommunikációs és információs technológiák a világ közösségét a pénzügyi és gazdasági kapcsolatok nyitott rendszerébe vonták be. Ezek a feltételek új fejlesztési koncepciót igényeltek, a nemzeti számviteli rendszerek kialakulását, amelynek fő célja a vezetés felé történő információnyújtás a hatékony vezetői döntések meghozatalához, mind mikro-, mind makroszinten, amelyeknek tudományosan megalapozott módszertanuk van.

A gazdaság globalizációja jelentős hatást gyakorol a vállalat számviteli módszertanának kialakulására. Ennek oka, hogy a globalizáció különböző társadalom- és gazdaságtudományok vizsgálati tárgya, amelyek különböző nézőpontok határoznak meg. A globalizálódó gazdaság újabb és újabb kihívások elé állítja az vezetőket, amelyek megvalósításában nagy feladat hárul a számvitelre. Ezáltal a globalizáció motiválja a számviteli módszertan harmonizálását a gazdaság fejlődésével és a társadalmi termelőerővel összhangban. [44]

A globalizáció hatására szupranacionális számviteli rendszer alakult ki, és a pénzügyi beszámolási standardok globális konvergenciájához vezet. V. Zsuk

professzor négy létező tudományos álláspontot vázol fel, amelyek a globális szabványosítást jellemzi [45]:

1. a számvitel nemzetközi szabványosítása, mint a nemzetközi számviteli standardokra való teljes átállásának folyamata;
2. nemzetközi szabványosítás, mint a különböző országok elszámolásának és jelentésének összehasonlíthatóságát biztosító folyamat;
3. nemzetközi szabványosítás, mint a nemzeti számviteli standardok nemzetközi szintre emelésének folyamata a lényeges nemzeti jellemzők megőrzése mellett;
4. nemzetközi szabványosítás, mint a számviteli rendszerek nemzetközi szintű egységesítésének és harmonizációjának folyamata.

A nemzetközi szabványosítás fő célja a közös alapelvek, számviteli és beszámolási módszerek létrehozása és alkalmazása a világi gyakorlatban, megbízható információs bázis létrehozása a számvitel tárgyairól, amely biztosítja az információk átláthatóságát és egyértelműségét a megalapozott gazdasági döntésekhez.

Az ukrán számviteli rendszer IFRS-hez történő közelítése 1998-ban vette kezdetét, amikor a kormány elfogadta a Számviteli Rendszer reformprogramját az IAS alkalmazásával. 1999-ben elfogadták Ukrajna törvényét „A számvitelről és pénzügyi beszámolóról Ukrajnában”, amely meghatározza a számvitel és pénzügyi kimutatások elkészítésének alapelveit és módszereit, amelyek nem mondanak ellent a nemzetközi szabványoknak. Ennek a törvénynek az elfogadásával megkezdődött a számviteli módszertan reformja. [44]

Nehéz átértékelni a számviteli szakma fontosságát a társadalom számára. Ez azonban jelentősen megváltozott az idők során végbemenő evolúció alatt. Hosszú évtizedek óta a számvitel fő feladata az állami vagyon megőrzésének biztosítása volt. Ezért a könyvelő funkciói tulajdonképpen a gazdasági események állami ellenőrzésének és nyilvántartásának biztosítására szűkültek.

A világ számviteli gyakorlatában problémát jelentett a nemzeti számviteli módszerek harmonizációja. Az IFRS bevezetése lehetővé tette a vállalkozások tevékenységéről az érdeklődő fél számára történő érthető adatszolgáltatást. Ezzel szemben, a szakirodalom alapján az IFRS szabályozza a globalizált gazdaságra jellemző és a hazai gazdaságra nem jellemző információk nyilvánosságra hozatalát. Napjainkban a számvitel szabványosításának két központja létezik: az IAS és az US GAAP, vagyis a nemzetközi és az amerikai standardok. [42, 9-11.o.]

Ukrajna nemzetgazdasága olyan helyzetbe került, amelyet a számviteli elmélet még nem vizsgált, így a számvitel elmélete nem elégíti ki a globális szereplők érdekeit. Az IFRS fejlesztése azonban a közgazdasági és számviteli elméletek eredményeit figyelmen kívül hagyva történt. A globalizáció hatásairól Palcsuk, Szavcsenko és Ruzmajkina társszerzők a következő következtetéseket vonták le [44, 22-23. o.]:

- Elkerülhetetlen a globalizáció nemzeti számviteli rendszerekre gyakorolt növekvő hatása. Jelentős hatással bír a számvitel fejlődésére.
- A nemzeti számviteli rendszerek fejlesztése a globalizáció kontextusában a globális kormányzás igényeinek megfelelően történik.
- A számviteli információ közvetlen felhasználóinak, azaz a vezetők érdekeinek figyelmen kívül hagyása csökkenti a számviteli információk felhasználásával végzett gazdálkodás hatékonyságát, és arra kényszeríti a vállalkozásokat, hogy saját számviteli rendszert alakítsanak ki.
- Az ukrajnai számvitel hatékony fejlesztésének biztosításához szükséges a nemzetközi standardok kiegyensúlyozott alkalmazása, figyelembe véve a gazdasági és jogi környezetet, illetve az ukrajnai piaci viszonyok helyzetét.
- A modern számvitelelmélet eszközei nem lesznek képesek megmagyarázni a globalizációs folyamatok és a társadalom informatizálódása

miatt kialakuló új megfigyelési objektumokat. Az IFRS-t a közgazdasági és számviteli elméletek eredményeinek figyelmen kívül hagyásával dolgozták ki.

- A környezet állandó változásaihoz való alkalmazkodás szükségessé teszi a könyvelőket számára a folyamatos fejlődést és képzést.
- A könyvelői szakma egyre nehezebben elsajátítható.

A globalizációt sokszor összekötik az világgazdaság fogalmával, a globalizáció gazdaságra gyakorolt hatásai okán, amelynek fő jellemzői a világ összekapcsoltsága, a túlnépesedés, a kényszeres növekedés, a gazdasági polarizáció, a jövedelemkülönbségek, a környezeti és szociális problémák számának és mértékének növekedése. A globalizáció egyik fő vívmány a vállalkozások méret szerinti megkülönböztetése azok gazdasági mutatóik alapján. A kis- és közepes vállalkozások fogalma azonban a kutatások alapján még nem alkalmazható globális mértékben, mivel a kategorizálásuk és szabályozások nemzetenként eltérő. Helyük a világgazdaságban ennek ellenére egységes. Minden nemzetgazdaságban megtalálhatják helyüket a nagyvállalatok mellett, mivel kisebb tőkével működnek. [46]

A XX. századi hitelválságra az államok kidolgozták a John Williamson nevéhez kötődő washingtoni konszenzust a fejlődő országok további finanszírozási igényeinek megoldására. Eszerint a kormányok feladják a korábbi importhelyettesítő iparpolitikájukat és ehelyett külföldi közvetlen beruházások által oldják meg a finanszírozást. Ezt elfogadva a fejlődő és a legtöbb volt szocialista ország megnyitotta gazdaságukat a külföldi vállalkozások előtt. Az 1970-es évektől kezdve a konszenzus okán kialakult közvetlen beruházások nyomán létrejöttek a transznacionális vállalatok (TNC – transnational company). A TNC-k működési modellje a termelészervezés volt alacsony bérű országokba, míg a termékeket a gazdag, magasabb bérű, fejlett országokban értékesítették. [47, 184-185 o.]

Ezek a folyamatos és gyorsan végbemenő gazdasági, társadalmi és technológiai változások adaptációra kényszerítették az addig létező számviteli

rendszereket. A későbbi nemzetközi rendszerek megjelenése segített ezen probléma, számviteli rendszerek közt meglévő módszertani szakadék enyhítésére.

3.3. A számvitel fejlődésének jövőbeli kilátásai.

A számvitel jövőre néző kilátásait szintén számos kutatás taglalja. A legfrissebbek közé tartoznak a 2020-ban M.V. Zadorozsněj és J.L. Krupka társszerzők által kiadott, A pénzügyi és vezetői számvitel helyzete és fejlődésének kilátásai a globalizáció fényében című monográfiájuk és a Budapesti Gazdasági Egyetem hallgatója, Kósa Eszter Réka által készített A könyvelés jövője. A digitalizáció hatása a könyvelésre című kutatómunkájában.

A számvitel olyan integrált információs környezetet alkot, amely a számviteli információk felhasználóit egyetlen rendszerbe gyűjti össze. A könyvelők töltik fel ezt a rendszert információs erőforrásokkal, a stakeholderek pedig megkapják és felhasználják azokat. Azonban ezek az információk folyamatok veszélynek vannak kitéve a modern világ technológiáinak fényében. A globális konfliktusok, a COVID-19 járvány és az államokban jelenlévő és egyre növekvő korrupció folyamatos kiberkockázatnak teszi ki a felhő alapú és egyéb információhordozókat. Ennek okán egyre fontosabbá vált az információk megbízható tárolása. A számítógépes, továbbá kommunikációs technológiák aktív fejlődése a digitalizálódott gazdaságban a kiberfenyegetések diverzifikációjához vezetett a vállalati információs rendszerek létesítményeinek bővülése, valamint sebezhetősége okán. Ezen kockázatok elkerülésére és megelőzésére különböző módszereket alakítottak ki az évek során. [48, 149 o.]

A számvitel általánosan elfogadott követelményei közé tartozik a pontosság, megbízhatóság, objektivitás és a valósághű ábrázolás. A leltár a már meglévő adatok megerősítésének fő forrása, aminek oka, hogy a számvitel elemei közé tartozik és a vállalkozás vagyonának rendelkezésre állásának és dokumentációjának ellenőrzésének eszköze. Azonban a leltározás folyamatát

sok gazdasági egység nem az előírtak alapján végzi, vagy teljes mértékben nélkülözi.

A leltározás folyamatának végrehajtásának előkészítése, lebonyolítása és dokumentálása időigényes és költséges, ezért nagy előnyt jelentett az informatizálódás, ami megkönnyítette ezt a mechanizmust. Ez azonban függ a vállalkozás rendszerének automatizálásának mértékéről. Részleges automatizáltság esetén a leltározás folyamata hasonlít a manuálisan végezethez. A számviteli szoftverek segítségével a dokumentumokban szereplő adatok összeegyeztetése a leltározás elejéről és eredményéről sokkal gyorsabb, mint manuálisan. A készletezés teljes mértékű automatizáltsága esetén a leltározás a következőkre terjed ki. A társzerzők az inventarizálási folyamatot hozták fel példának az automatizációs hatásának rövidbemutatására. [48, 160-161 o.]:

- könyvelői szoftver automatikusan elkészíti és kitölti a hitelesítő bizonylatot;
- a bizonylatot az adatgyűjtőbe helyezi;
- az adatgyűjtő megszámlolja a tényleges készletmennyiséget (előny, ha alkalmaznak valamilyen identifikációs rendszert);
- az adatgyűjtő terminál az eredményről szóló bizonylatot visszatölti a számviteli információs rendszerbe;
- az eredmények automatikus elemzése a szoftver segítségével történik;
- számviteli mutatók kielemezése.

A globalizáció során létrejött modern gazdaság tevékenységet végző egységek világában megnőtt a kockázat, a verseny és a válságveszély. Ezért a vállalkozások vezetőinek egyik legnehezebb feladatát képzí ezen nehézségek elkerülése és megelőzése, amelynek egyik eszköze a gazdasági elemzése, ami bemutatja a vállalkozás gazdasági és pénzügyi helyzetét. Mivel Ukrajna gazdaságáról általánosságban elmondható, hogy instabil rendszer és kockázatosabb, mint bármely európai országé, mivel a külkereskedelemre épült

a nem jelentős hazai piac okán. Ezen oknál fogva, folyamatosan ki van téve a globális trendek változásainak.

Jogosan mondható, hogy az elmúlt évek során a vezetői számvitel, továbbá a gazdasági elemzés kérdései aktívan jelen voltak a tudományos kutatások témáiban. Ezek a nagy gyakorlati jelentőséggel bíró témák beágyazódtak a felsőoktatásba is. A szakképzettséget szerző diákok kötelezően elvégzendő kutatásait is megkönnyíti a számviteli rendszer informatizáltsága, mivel a vállalkozások adatai megtalálhatóak különböző internetes platformokon. Ezek között vannak ingyenesek és fizetettek is, amelyek közt a különbség az információk nyíltságának mértéke. Ezen kívül számos gazdasági elemzéssel foglalkozó programok és honlapok segítik a vezetői számvitel munkáját.

Kósa Eszter Réka kutatása során kérdőíves felmérést végzett, amelyet különböző korosztályú Magyarországon élő és dolgozó könyvelők töltöttek ki. Tárgya a számvitel digitalizációja és az erről alkotott vélemények felmérése. A megkérdezettek 15%-a 18-30 év közötti, míg 10%-a 61 év fölötti, ami azt mutatja, hogy széles korosztályú foglalkoztatottak válaszoltak a kérdésekre, különböző tapasztalattal rendelkezők. A kitöltők 22%-a több mint 31 éves munkatapasztalattal rendelkezik a szakmájában és 83%-uk alkalmaz könyvelői szoftvereket. Ezekből az adatokból látható, hogy olyan személyek válaszoltak, akik releváns információval tudnak szolgálni a könyvelők helyzetéről 2020-ban Magyarországon. Véleményük szerint 5-10 éven belül a könyvelői szakma jelentős változásokon fog átesni, amelynek irányvonala az digitalizáció és automatizáció. Általánosan elmondható, hogy mindenki várja az új szoftverek megjelenését, amelyek előbb utóbb átveszik a könyvelés nagy részének nehézségeit, de teljes mértékben nem helyettesíthetik az emberi munkát, mivel ellenőrizni kell a gépek munkáját is. Szintén egy jelentős hányad szerint azon kívül, hogy hiányszakma, a szakmában emberhiány is fel fog lépni, mivel összetett és magas szintű képzettséget fog igényelni. [49]

Ezek a tendenciák már a történelem során is megfigyelhetőek voltak mind a számvitel kialakulása, mind a globalizációs folyamatok előrehaladtával létrejövő, egyre magasabb képzettséget igénylő szakmát tekintve. Ezek a tényezők a jövőre nézve is kilátásban vannak.

Mivel a számvitel maga is pénzügyi és vezetői számvitelre oszlik, ezek megfelelő vezetéséhez konkrétan ezekre a szakirányokra képzett személyekre lesz szüksége. A vezetői számvitel iránya magába fogja foglalni a managementet, statisztikai- és gazdasági elemzést, mivel ezek a fő szükségletek a gazdasági egységek effektív irányításához. A pénzügyi irányvonalnak kemény normatív-jogi alapjai vannak, ezért a jogszabályok ismerete és a könyvelő naprakésztsége elengedhetetlen már napjainkban is és ez a jövőben még szilárdabb kritérium lesz, mivel a szoftvereknek és egyéb programoknak folyamatos frissítésre lesz szükségük. Azonban az a könyvelő, aki tisztában van a számvitel területeivel és rendszerével, felismeri az esetleges hibákat vagy az automatizált rendszer problémái esetén manuálisan is tudja végezni a munkáját.

A fent említett kilátások általánosan elmondhatóak mind Ukrajna, mind Magyarország tekintetében. Magyarországon azonban a számvitelre nagy befolyással bír az Európai Unió tagság, mivel az EU is rendelkezik saját számviteli irányelvekkel, amelyeket tagállamainak be kell tartania. Ezért itt a számvitel jogszabályi háttere sokkal összetettebb, ami a jövőben is eltérést fog jelenteni az Ukrajnai rendszertől.

KÖVETKEZTÉS

A történelem során a számvitel, mint tudomány, számtalan változáson esett át, amelyeket a földrajzi elhelyezkedés, kultúra, az államok sajátosságai és lakosságának szokásai idéztek elő. Ezen befolyásoló tényezők hatására különböző számviteli rendszerek jöttek létre a világ különböző országaiban: angol-amerikai (angolszász), kontinentális, dél-amerikai (latin-amerikai), iszlám és nemzetközi. Minden modell egy-egy hasonló körülményekkel és tulajdonságokkal rendelkező ország csoportra jellemző.

Ukrajna Nemzeti Számviteli Standardjai előírják a pénzügyi beszámoló módszereit és elkészítésének folyamatát, különböző gazdasági események és tranzakciók könyvelését, valamint az aktívák és passzívák tételeinek számvitelét. Jelen vannak a törvény által egységesen alkalmazandó számviteli módszerek és alapelvek, a számlatükör, beszámolók egységes formái és más könyvelésben felhasználandó eszközök. Ezen állami számviteli szabályozás megfigyelhető Magyarországon is. Az állami szabályozás szintjei mindkét országban eltérőek. Ukrajnára nézve 3 fő szabályozási szintet különböztetünk meg: nemzetközi, állami és belső. Magyarország esetében pedig 4 ilyen szint van jelen: nemzetközi, regionális (EU), állami és belső. E két ország számvitelére hatást gyakorol állami adórendszerük, amelyek közt hatalmas eltérés figyelhető meg, mind az adó felszámolása, mind adóalapjaik között. A példavállalkozásokról elmondható, hogy mindkettő korlátolt felelősségű szervezeti formába sorolható, egyszerűsített pénzügyi beszámolót készít és aktív tevékenységet végzett az elmúlt években.

A [] általános adórendszeren tevékenykedik, ami azt jelenti, hogy ÁFA és nyereség adófizető, ezeken kívül pedig fizeti a kötelező egységes szociális járulékot munkavállalói után.

A pénzügyi eredmények tanulmányozásából látható, hogy a [] 2018 és 2020 végén nyereséges, míg 2019 és 2021 végén veszteséges volt. Az értékesítésből származó bevétel 2018-tól 2020-ig folyamatosan növekedett,

majd 2021-ben csökkent több mint 35,5 ezer UAH-val. A tiszta nyereség szintén így ingadozott, és a 2021-es tárgyév veszteséges lett. A [] fejlődését tekintve nem teljesítette a „vállalkozásfejlesztés arany szabályát”.

A [] szintén egyszerűsített beszámolót készít éves benyújtási rendszerességgel. Eredménykimutatását összköltség eljárással készíti, a vállalkozás költségeit elemeire bontva mutatja ki. A következő költségtételekkel rendelkezik: anyagjellegű-, személyi jellegű-, értékcsökkenési- és egyéb ráfordítások. A vállalkozás pénzügyi mutatóinak elemzéséből látható, hogy jövedelmező és nyeresége minden évben növekedett, 2020-ról 2021-re pedig több mint kétszeres növekedés volt jelen. A [] mutatóinak növekedési tendenciáinak megvizsgálása alapján kiderül, hogy teljesül a „vállalkozásfejlesztés arany szabálya”, ami az effektív növekedés indikátora.

Mindkét ország számvitelében jelen vannak problémás szakmai kérdések, amelyek magyarázatai általában a normatív-jogi dokumentumokban találhatók meg.

A globalizáció folyamatának köszönhetően az addigi kis-, közép- és nagyvállalatok méretbeli csoportosításának szintjén megjelentek a transznacionális vállalatok. Ezek teljesen új mechanizmusok bevezetését jelentették a gazdaság folyamatába, mint a nemzetközi munkamegosztás és a nemzetközi kooperációk megjelenését. Napjainkra több ezer TNV (transnational company) működik világszerte és nehezíti meg a kisebb nemzeti vállalkozások tevékenységének fenntartását, mivel ezek olcsóbb munkaerővel rendelkező piacokra csoportosultak, ennek ellenére ugyanolyan, vagy magasabb piaci áron értékesítik termékeiket és szolgáltatásaikat.

Ahhoz, hogy a számvitel lépést tudjon tartani a modern világ alkotta technikai, gazdasági és szakmai nehézségekkel, elengedhetetlenné válik a magasan képzett szakemberek képzése. Számos könyvelő véli, hogy 5-10 éves távlatban a számvitel hiányszakmává válik és a munka nagy részét átveszik a különböző, erre a célra kifejlesztett szoftverek, programok és egyéb gépezetek.

ВИСНОВКИ

Протягом історії бухгалтерський облік, як наука, зазнав незліченних змін, спричинених його географічним положенням, культурою, особливостями держав і звичками населення. Внаслідок цих впливових факторів у різних країнах світу виникли різні системи обліку: англо-американська (англосаксонська), континентальна, південноамериканська (латиноамериканська), ісламська та міжнародна. Кожна модель специфічна для групи країн зі схожими обставинами та характеристиками.

Національні стандарти бухгалтерського обліку України визначають методи фінансової звітності та процес її складання, облік різних економічних подій і операцій, облік статей активів і зобов'язань. Присутні методи та принципи бухгалтерського обліку, які повинні бути єдино застосовані законодавством, план рахунків, єдині формати рахунків та інші інструменти, що використовуються в бухгалтерському обліку. Таке державне регулювання бухгалтерського обліку можна помітити і в Угорщині. Рівні державного регулювання відрізняються в обох країнах. Для України ми виділяємо 3 основні рівні регулювання: міжнародний, державний та внутрішній. У випадку Угорщини існує 4 таких рівня: міжнародний, регіональний (ЄС), державний та внутрішній. На рахунки цих двох країн впливають їхні державні податкові системи, між якими існує величезна різниця як між скасуванням податку, так і їх податковими базами. Обидві зразкові компанії склали спрощену фінансову звітність, яка була класифікована як товариства з обмеженою відповідальністю та діяли протягом останніх років.

_____ , працює на загальній системі оподаткування, тобто є платником ПДВ та податку на прибуток, а також сплачує обов'язковий єдиний соціальний внесок за своїх працівників.

Дослідження фінансових результатів показує, що _____
_____ був прибутковим наприкінці 2018 та 2020 років і

збитковим наприкінці 2019 та 2021 років. Виручка від реалізації стабільно зростала з 2018 по 2020 рік, потім зменшилася в 2021 році більш ніж на 35,5 тис. грн. Чистий прибуток також коливався таким чином, і поточний 2021 рік став збитковим. [] не відповідає «золотому правилу розвитку підприємства» щодо розвитку.

[] також щорічно готує спрощені звіти. Він складає звіт про прибутки та збитки, використовуючи процедуру загальних витрат, показуючи витрати підприємства, розбиті на складові. Він має такі статті витрат: матеріальні, кадрові, амортизаційні та інші витрати. Аналіз фінансових показників компанії показує, що вона прибуткова, а її прибуток з кожним роком зростає більш ніж удвічі з 2020 по 2021 рік. На основі вивчення тенденцій зростання показників [] виявляється, що «золоте правило розвитку підприємства» виконано, що є показником ефективного зростання.

В бухгалтерському обліку обох країн є проблемні професійні питання, роз'яснення яких зазвичай зустрічаються в нормативно-правових документах.

Внаслідок процесу глобалізації транснаціональні компанії виникли на рівні угруповання за розмірами малих, середніх та великих компаній. Це означало впровадження в економічний процес абсолютно нових механізмів, як-от поява міжнародного поділу праці та міжнародного співробітництва. Сьогодні тисячі ТНК (транснаціональних компаній) діють по всьому світу і ускладнюють роботу невеликих національних підприємств, оскільки вони зосереджені на ринках з дешевою робочою силою, але вони продають свої продукти та послуги за такими ж або вищими ринковими цінами.

Для того, щоб бухгалтерський облік не відставав від техніко-економічних та професійних труднощів, які створює сучасний світ, необхідна підготовка висококваліфікованих спеціалістів. Багато

бухгалтерів вважають, що в найближчі 5-10 років буде дефіцит бухгалтерів, і більшу частину роботи перейме на себе різне програмне забезпечення, програми та інші машини, розроблені для цієї мети.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Balogun Akinyemi, A.E. Okoye, Prince Famous Izedonni. History and Development of Accounting in Perspective // International Journal of Sustainable Development Research. – 2015 - Vol. 1, No. 2 – pp. 14-22
2. Родина Л.Н. Этапы развития бухгалтерского учета: учебное пособие / Л.Н. Родина, Л.В. Пархоменко. – Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2007. – 100 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.aup.ru/files/m1227/m1227.pdf>
3. Angus O. Unegbu Theories of Accounting: Evolution and Developments, Income-determination and Diversities in Use / Angus O. Unegbu // Research Journal of Finance and Accounting – 2014 – Vol. 5. – No. 19. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://arxiv.org/ftp/arxiv/papers/1411/1411.4633.pdf>
4. Облік у зарубіжних країнах: навч. посіб./ Н.С. Акімова, А.П. Грінько, О.В. Топоркова, Т.А. Наумова, Н.С. Ковалевська, Л.О. Кирильєва, В.В. Янчев – Харків:ХДУХТ, 2016. – 288 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/282/1/эк.лок..pdf>
5. Жолнер І.В. Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами // Жолнер І.В. / Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 368 с.
6. Войнаренко М.П., Пономарьова Н.А., Замазій О.В. Міжнародні стандарти фінансової звітності та аудиту: Навч. Посіб.- К.: Центр учбової літератури, 2018. – 488 с.
7. Белова І.М. Бухгалтерський облік в Україні у ХІХ-ХХ століттях/І.М. Белова, І.В. Спільник// Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство.- 2017. – Вип. 14(1).- с. 22-26. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_14\(1\)__6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2017_14(1)__6)

8. Саблук П.Т. Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні/ П.Т. Саблук//Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. – 2010. – Вип. 7(3). – с. 86-92. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2010_7\(3\)_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2010_7(3)_14)

9. Fogarasi Erzsébet. A számvitel szabályozásának változásai Magyarországon: jelenlegi helyzet, lehetséges jövőképek. Szakdolgozat. – Miskolc: Üzleti Információgazdálkodási és Módszertani Intézet, 2011. – [Elektronikus forrás]. – Hozzáférés: <http://midra.uni-miskolc.hu/document/11027/3244.pdf>

10. Орлова О. С. Поняття та система бухгалтерського обліку: господарсько-правовий аспект / О. С. Орлова // Університетські наукові записки. - 2012. - № 3. - С. 227-235. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2012_3_34.

11. Бухгалтерський облік. Навч. посіб./ Ю.А.Верига, М.О. Винагорода, Т.В. Гладких, Б94 О.С. Гусакова, А.Ж. Пшенична, Н.В. Фірсова / За заг.ред. проф. Ю.А. Верига – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 520 с.

12. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах глобалізації та інформатизації суспільства : монографія / О.В. Пальчук, В.М. Савченко, І.В. Рузмаїкіна та ін; за ред. Г.М. Давидова. – Кропивницький : ПП «Ексклюзив-Систем», 2017. -248 с.

13. Вплив глобалізації на систему бухгалтерського обліку в Україні/Щ. Ірина, Р. Наталія. – Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. Міжнародний науковий журнал. Вип.4. 2016

14. Számviteli alapismeretek. Csepreginé Gallasz Andrea – Török Tamás Pál. Dialógus Campus Kiadó, Budapest, 2019. Elektronikus hozzáférés: https://antk.uni-nke.hu/document/akk-copy-uni-nke-hu/802_Szamviteli_alapismeretek_e.pdf

15. Számviteli alapismeretek. Takács András – Márkus Gábor. Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar, 2019- Elektronikus hozzáférés: <https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/18265/takacs-a-markus-g-szamviteli-alapismeretek-pte-ktk-pecs-2019-jav.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
16. Pallas Nagy Lexikona. Budapest. Arcanum; FolioNET Kft. 1998-1904. Elektronikus hozzáférés: <http://mek.oszk.hu/00000/00060/#>; <http://mek.oszk.hu/09300/09332/pdf/>
17. Laáb Á. (2006): Számviteli alapok (elmélet és módszertan). BMGE-Tipotex Könyvkiadó, Budapest
18. Tangl A. (2000): A magyar számviteli rendszerből nyerhető információk összehasonlítása az Európai Unió mezőgazdasági számviteli információs rendszerének előírásaival. Ph.D értekezés, BKÁE, Budapest
19. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16 липня 1999 р. № 996-XIV (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>
20. Бухгалтерский учет в странах мира: учеб. пособие / Ф.Ф. Бутынец [и др.]; под ред. Ф.Ф. Бутынца. – Житомир: Житом. гос. технол. ун-т, 2008. – Вып. 2. – 484 с.
21. Szemjon Viktória. Az ukrán és a magyar adózás és számvitel összehasonlítása / Szemjon Viktória // Szakértő szakmai konferencia [“Szakértelem és minőség kompromisszumok nélkül”]. Előadások anyagai (Budapest, 2019. november 27-28.) – Budapest – 2019. [Elektronikus forrás]. – Hozzáférés: https://misk.hu/files/szakmai-tagozatok/10/konferencia_eloadasai_20191127/Dr.%20Szemjon%20Viktoria%20eloadas_Az%20ukran%20es%20magyar%20adozas%20es%20szamvitel.pdf
22. A megbízható és valós összkép érvényesülési környezete a hazai és nemzetközi számviteli szabályozásban / Deák István. Szegedi Tudományegyetem Gazdaságtudományi Kar. Szeged. 2006.

23. Міністерство Фінансів України./ Нормативне-правове забезпечення бухгалтерського обліку в підприємницькій сфері./ Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja>

24. Magyarország 2000. évi C. törvény a számvitelről hatályos 2000. szeptember 21-től (változtatásokkal és kiegészítésekkel) [Elektronikus forrás]. Hozzáférés: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0000100.tv#lbj0id674>

25. Господарський кодекс України від 16.01.2001 №436-IV (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#n316>

26. Magyarország 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (változtatásokkal és kiegészítésekkel) [Elektronikus forrás]. Hozzáférés: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1300005.TV&searchUrl=/gyorskereso%3Fkeyword%3Dk%25C3%25B6zkereseti%2520t%25C3%25A1rsas%25C3%25A1g%2520>

27. Закон України Про господарські товариства від 19.09.1991 р. №1576-XII (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>

28. Magyarország 2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról (változtatásokkal és kiegészítésekkel) [Elektronikus forrás]. Hozzáférés: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0400034.tv>

29. Magyarország 2012. évi CXLVIII. törvény a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról (változtatásokkal és kiegészítésekkel) [Elektronikus forrás]. Hozzáférés: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A1200147.TV>

30. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv#n187>
31. Kérdések és válaszok. Számviteli egyesület. [Elektronikus forrás.] Hozzáférés: <https://www.mszsze.hu/kerdesek-es-valaszok>
32. Kérdés-Válsz-Könyvelés. Könyveslők.hu. [Elektronikus forrás.] Hozzáférés: <https://konyvelok.hu/kerdes-valasz>
33. Питання-відповідь. Онлайн помічник бухгалтера. [Електронний ресурс.] Режим доступу: <https://bux-help.pp.ua/питання-відповідь>
34. Відповідь на запитання за темою "Бухгалтерський облік". Головбукх. [Електронний ресурс.] Режим доступу: <https://www.golovbukh.ua/question/rubric/2>
35. Globalization. A Very Short Introduction./Mankred B. Steger. – Published in the USA by Oxford University Press. Fourth edition. 2017. [Elektronikus forrás]. Hozzáférés: https://books.google.com.ua/books?hl=hu&lr=&id=xNyPDgAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=globalization+meaning&ots=_Eo7Xx2gro&sig=iciedgGFRBd6czuXjmlG5ypHDjE&redir_esc=y#v=onepage&q=globalization%20meaning&f=true
36. Shaping Globalization. Civil Society, Cultural power and Threfolding. /Nicanor Perlas. – Published by Temple Lodge. 2019. Elektronikus forrás]. Hozzáférés: https://books.google.com.ua/books?hl=hu&lr=&id=7ESMDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PA2&dq=globalization+meaning&ots=-bVEi2IcWZ&sig=s2TMg1gvoNB18uFcWNooykETXtA&redir_esc=y#v=onepage&q=globalization%20meaning&f=false

37. Szociológia. Anthony Giddens. – Osiris Kiadó. Budapest. 2008. - 781 o. [Elektronikus forrás]. – Hozzáférés: <https://doksi.net/hu/get.php?lid=21547>

38. Gazdaságpolitika a globalizált világban. Veress József. – TYPOTEX. Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem. 2009. [Elektronikus forrás]. – Hozzáférés: https://www.tyotex.hu/book/1940/veress_jozsef_gazdasagpolitika_a_globalizalt_vilagban

39. Примостка Л. О. Фінансова глобалізація: сутність, форми прояву, наслідки / Л. О. Примостка, О. О. Чуб // Фінанси, облік і аудит. - 2011. - Вип. 18. - С. 172-183. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Foa_2011_18_22.

40. Проданчук М. А. Вплив глобалізації економіки на формування методології бухгалтерського обліку в умовах управління бізнесом / М. А. Проданчук // Науковий вісник [Буковинського державного фінансово-економічного університету]. Економічні науки. - 2014. - Вип. 26. - С. 363-374. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvbdfa_2014_26_47.

41. Globalization. Shalmali Guttal.- Development in Practice, Vol. 17, numbers 4-5, August 2007. [Elektronikus forrás]. Hozzáférés: <https://www.jstor.org/stable/25548249>

42. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах глобалізації та інформатизації суспільства : монографія / О.В. Пальчук, В.М. Савченко, І.В. Рузмаїкіна та ін; за ред. Г.М. Давидова. – Кропивницький : ПП «Ексклюзив-Систем» , 2017. -248 с. Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/158807115.pdf>

43. Закон України Про Концепцію Національної програми інформатизації від 04.02.1998. р. №27-28, ст.182 (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75/98-вр#Text>

44. Проданчук М. А. Вплив глобалізації економіки на формування методології бухгалтерського обліку в умовах управління бізнесом / М. А. Проданчук // Науковий вісник [Буковинського державного фінансово-економічного університету]. Економічні науки. - 2014. - Вип. 26. - С. 363-374. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvbdfa_2014_26_47

45. Жук В. До проблем стратегії запровадження МСФЗ в Україні / В. Жук // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 10. – С. 16–20

46. A kis- és közepes méretű vállalkozások értelmezése és gazdasági szerepe a mai globalizált világban. Edit Lukács. – In: Szentes Balázs (szerk.) Tudás és versenyképesség pannon szemmel 1 -2. kötet : Pannon Gazdaságtudományi Konferencia Veszprém, 2006.06.02. Veszprém: Pannon Egyetemi Kiadó, pp 229-235. 2006. Hozzáférés: http://real.mtak.hu/91218/1/KKV_amai_glob_vilagban_Veszprem.pdf

47. A méretfüggő vállalati adózás. A kkv-k megvédése a globalizáció negatív hatásaitól. Giday András - Árva László. – Polgári Szemle, 14. évf., 1-3 szám, 2018, 180-192., DOI: 10.24307/psz.2018.0814.

48. Стан і перспективи розвитку бухгалтерського і управлінського обліку в умовах глобалізації: моногр. / [З.-М.В. Задорожний, Я.Д. Крупка та ін.]; за наук. ред. д. е. н., проф. З. М.-В. Задорожного. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка» 2020. 295 с. Режим доступу: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41400/1/МОНОГРАФІЯ2.pdf>

49. A könyvelés jövője. A digitalizáció hatása a könyvelésre. Kósa Eszter Réka. – Budapesti Gazdaságtudományi Egyetem Gazdálkodási Kar Zalaegerszeg. 2020. Hozzáférés: http://dolgozattar.repozitorium.uni-bge.hu/25263/1/kosa_eszter_reka_2020jan_publicus.pdf

MELLÉKLETEK

Melléklet A

A cég elnevezése:
Korlátolt Felelősségű Társaság

Pénznem: HUF
Pénzegység: ezer

2020. január 01. – 2020. december 31. időszakra vonatkozó
Általános üzleti évet záró Egyszerűsített éves beszámoló
MÉRLEGE, Sztv. szerinti „A” változattal

Sor-szám	Tételsor elnevezése	Előző üzleti év adatai*	Lezárt üzleti év(ek)re vonatkozó módosítások	Tárgyévi adatok
001.	Eszközök (aktívák)			
002.	A. Befektetett eszközök	34 479		47 663
003.	I. Immateriális javak	0		0
004.	II. Tárgyi eszközök	1 479		1 663
005.	III. Befektetett pénzügyi eszközök	33 000		46 000
006.	B. Forgóeszközök	64 563		89 148
007.	I. Készletek	0		7 189
008.	II. követelések	36 471		53 815
009.	III. Értékpapírok	0		0
010.	IV. Pénzeszközök	28 092		28 144
011.	C. Aktív időbeli elhatárolások	1 622		3 937
012.	Eszközök (aktívák) összesen	100 664		140 748
013.	Források (passzívák)			
014.	D. Saját tőke	33 006		59 851
015.	I. Jegyzett tőke	3 000		3 000
016.	II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke	0		0
017.	III. Tőketartalék	0		0
018.	IV. Eredménytartalék	6 080		-1 875
019.	V. Lekötött tartalék	1 881		11 881
020.	VI. Értékelési tartalék	0		0
021.	VII. Adózott eredmény	22 045		46 845
022.	E. Céltartalék	0		0
023.	F. Kötelezettségek	67 139		80 750
024.	I. Hátрасorolt kötelezettségek	0		30 000
025.	II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	0		0
026.	III. Rövid lejáratú kötelezettségek	67 139		50 750
027.	G. Passzív időbeli elhatárolások	519		147
028.	Források (passzívák) összesen	100 664		140 748

*Előző üzleti év adatai: Az Sztv. szerinti összehasonlíthatóság biztosított. (közzétett beszámolóból átemelt, nem módosított adatok)

** Lezárt üzleti év(ek) módosítása: Nem

Melléklet B

A cég elnevezése: Kereskedelmi és Szolgáltató
Korlátolt Felelősségű Társaság

Pénznem: HUF
Pénzegység: ezer

2020. január 01. – 2020. december 31. időszakra vonatkozó
Általános üzleti évet záró Egyszerűsített éves beszámoló
EREDMÉNYKIMUTATÁSA, Sztv. szerinti „A” változattal

Sor-szám	Tételsor elnevezése	Előző üzleti év adatai*	Lezárt üzleti év(ek)re vonatkozó módosítások	Tárgyévi adatok
001.	I. Értékesítés nettó árbevétele	409 508		478 160
002.	II. Aktivált saját teljesítmények értéke	0		0
003.	III. Egyéb bevételek	3 495		3 831
004.	IV. Anyagjellegű ráfordítások	378 708		416 786
005.	V. Személyi jellegű ráfordítások	5 900		11 047
006.	VI. Értékcsökkenési leírás	602		919
007.	VII. Egyéb ráfordítások	2 732		4 861
008.	A. Üzemi (üzleti) tevékenység eredménye	25 151		48 378
009.	VIII. Pénzügyi műveletek ráfordításai	3 547		9 074
010.	IX. Pénzügyi műveletek eredményei	4 435		6 865
011.	B. Pénzügyi műveletek eredménye	-888		2 209
012.	C. Adózás előtti eredmény	24 263		50 587
013.	X. Adófizetési kötelezettség	2 218		3 742
014.	D. Adózott eredmény	22 045		46 845

*Előző üzleti év adatai: Az Sztv. szerinti összehasonlíthatóság biztosított. (közzétett beszámolóból átemelt, nem módosított adatok)

** Lezárt üzleti év(ek) módosítása: Nem

Melléklet C

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ
Територія <u>ЗАКАРПАТСЬКА</u>	за ЄДРПОУ	2020 31 01
Організаційно-правова форма господарювання <u>Товариство з обмеженою відповідальністю</u>	за КОАТУУ	
Вид економічної діяльності <u>Діяльність посередників у торгівлі продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами</u>	за КОПФГ	240
Середня кількість працівників, осіб <u>7</u>	за КВЕД	46.17
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком		
Адреса, телефон		

1. Баланс
на 31 грудня 2020 р.

Форма N 1-м

Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002	()	()
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	2862,6	2435,5
первісна вартість	1011	5399,7	5565,6
знос	1012	-2537,1	-3130,1
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	2862,6	2435,5
II. Оборотні активи			
Запаси:	1100	6875,9	10145,7
у тому числі готова продукція	1103		
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	3388,3	7573
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	604,7	803
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	120	
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	365,1	1812,8
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	11354	20334,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	14216,6	22770

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3843,6	3843,6
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(-9537,7)	(-10696,7)
Неоплачений капітал	1425	()	()
Усього за розділом I	1495	(-5694,1)	(-6853,1)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	19535,4	29571,3
розрахунками з бюджетом	1620		
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	5,4	47,7
розрахунками з оплати праці	1630		1,4
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	369,9	2,7
Усього за розділом III	1695	19910,7	29623,1
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	14216,6	22770

**2. Звіт про фінансові результати
за 31 грудня 2020 р.**

Форма N 2-м
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	77501,7	28826,9
Інші операційні доходи	2120	3062,4	1635,6
Інші доходи	2240		
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	80564,1	30462,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-60824,3	-27357,2
Інші операційні витрати	2180	-13403	-3026,4
Інші витрати	2270	-3200,1	()
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	-77427,4	-30383,6
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	3136,7	78,9
Податок на прибуток	2300	-20,3	-77,7
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	3116,4	1,2

Melléklet D

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди
ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ	за ЄДРПОУ	2022 01 01
Територія ЗАКАРПАТСЬКА	за КАТОТТГ ¹	
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид економічної діяльності Діяльність посередників у торгівлі продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами	за КВЕД	46.17
Середня кількість працівників, осіб 7		
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком		
Адреса, телефон		

1. Баланс на 31 грудня 2021 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД			1801006
Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	2 435,5	3 165,7
первісна вартість	1011	5 565,6	6 894,4
знос	1012	(3 130,1)	(3 728,7)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	2 435,5	3 165,7
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	10 145,7	5 510,1
у тому числі готова продукція	1103	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7 573,0	4 576,4
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	803,0	1 447,8
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 812,8	44,0
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	20 334,5	11 578,3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	22 770,0	14 744,0

Пасив	Код рядка	На початок звітної року	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 843,6	5 172,4
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(10 696,7)	(12 752,9)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	(6 853,1)	(7 580,5)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	29 571,3	21 506,3
розрахунками з бюджетом	1620	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	47,7	-
розрахунками з оплати праці	1630	1,4	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2,7	818,2
Усього за розділом III	1695	29 623,1	22 324,5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	22 770,0	14 744,0

1. Звіт про фінансові результати
за Рік 2021 р.

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	41 755,0	77 501,7	
Інші операційні доходи	2120	445,6	3 062,4	
Інші доходи	2240	-	-	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	42 200,6	80 564,1	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(34 468,2)	(60 824,3)	
Інші операційні витрати	2180	(6 318,1)	(13 403,0)	
Інші витрати	2270	(972,7)	(3 200,1)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(41 759,0)	(77 427,4)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	441,6	3 136,7	
Податок на прибуток	2300	(569,6)	(20,3)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	(128,0)	3 116,4	

Керівник

(підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

ANNOTÁCIÓ

Márkus Noémi Hazai és külföldi pénzügyi számviteli rendszerek: közös és megkülönböztető jellemzők. Szakdolgozat a felsőoktatás első (alapképzési) szintjéhez a 071 „Számvitel és adóügy” szakon. II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola. Beregszász, 2022.

A dolgozat 83 oldal nyomtatott szövegből, 19 táblázatból, 3 ábrából, bevezetésből, 3 fejezetből, következtetésekből és javaslatokból áll, 49 felhasznált forrásból és 4 mellékletből áll, 6 oldalon.

Kulcsszavak: számvitel fejlődése, globalizáció, számviteli rendszer, számviteli szabályozás, számvitel jövője.

A szakdolgozat a ma létező számviteli rendszerek sokféleségét taglalja, ami megnehezíti mind a nemzeti rendszerek, ami megnehezíti az összeegyeztethetőséget mind az országok rendszerei, mind a nemzetközi standardok között. A számvitel harmonizáltsága, minden érintett fél számára való érthetősége pedig elengedhetetlen a könyvelésben. Ennél fogva választottam a hazai és külföldi pénzügyi számviteli rendszerek közös és megkülönböztető jellemzőinek kutatását.

A diplomamunka célja a hazai és külföldi pénzügyi számvitel rendszerek elméleti és módszertani rendelkezéseinek alátámasztása, közös és megkülönböztető tulajdonságainak feltárása.

A kutatás objektuma az ukrainai és magyarországi pénzügyi számviteli rendszer, valamint a

A kutatás tárgya a hazai és külföldi pénzügyi számviteli rendszerek működésével kapcsolatos elméleti és gyakorlati kérdések összessége.

A kutatás alapját hazai és külföldi tudósok pénzügyi számvitelről szóló tudományos munkái, tudományos-gyakorlati konferenciák és szemináriumok anyagai, referencia és tájékoztató kiadványok, publikált statisztikák, oktatóanyagok, a

és pénzügyi jelentései, Ukrajna és Magyarország jogszabályi és normatív dokumentumai, illetve internetes források képezték.

A kutatás eredményeinek gyakorlati jelentősége a számviteli rendszerek fejlesztése eredményeként Magyarországon és Ukrajnában létrejött nemzeti számviteli rendszerek összehasonlítása. Az összehasonlítást egy magyarországi korlátolt felelősségű társaság és egy ukrainai korlátolt felelősségű társaság példája szemlélteti és azonosítja e két ország számviteli rendszerének jövőbeli kilátásait.

АНОТАЦІЯ

Маркуш Н.Л. Вітчизняна та зарубіжні системи фінансового обліку: спільні й відмінні риси. *Дипломна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II. Берегове, 2022.*

Дипломна робота викладена на 83 сторінках друкованого тексту, ілюструється 19 таблицями, 3 рисунків та складається із вступу, трьох розділів, висновків та пропозицій, списку використаних джерел із 49 найменувань і 4 додатків на 6 сторінках.

Ключові слова: розвиток бухгалтерського обліку, глобалізація, система бухгалтерського обліку, регулювання бухгалтерського обліку, майбутнє бухгалтерського обліку.

Дипломна робота полягає в різноманітності наявних систем обліку, які існують сьогодні, що ускладнює сумісність як національних систем, так і міжнародних стандартів. Гармонізація бухгалтерського обліку та зрозумілість для всіх залучених сторін має важливе значення в бухгалтерському обліку. Тому вважаємо актуальним дослідити спільні та відмінні риси вітчизняних та зарубіжних систем фінансового обліку, а за основу порівняння взяти системи бухгалтерського обліку України та Угорщини.

Мета дипломної роботи бакалавра полягає в обґрунтуванні теоретичних та методичних положень з вітчизняних та зарубіжних систем фінансового обліку та дослідженні їх спільних та відмінних рис.

Об'єктом дослідження виступає система фінансового обліку, в Україні та Угорщині та на

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і практичних питань щодо функціонування вітчизняних та зарубіжних систем фінансового обліку.

Основою дослідження стали наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем фінансового обліку, матеріали науково-практичних конференцій і семінарів, довідково-інформаційні видання, опубліковані статистичні дані, інструктивно-методичні матеріали, документи та фінансові звіти [1].
законодавчі та нормативні документи України та Угорщини, інтернет-ресурси.

Практичне значення результатів дослідження полягає в порівнянні національних систем обліку, створених в Угорщині та Україні в результаті розвитку систем обліку. Порівняння проілюстровано на прикладі товариства з обмеженою відповідальністю в Угорщині та товариства з обмеженою відповідальністю в Україні та визначені майбутні перспективи бухгалтерських систем цих двох країн.

ANNOTATION

Markush Noemi Domestic and foreign financial accounting systems: common and differential characteristics. Thesis for the first (bachelor) level of higher education in 071 "Accounting and Taxation". Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education. Beregovo, 2022.

The dissertation consists of 83 pages of printed text, 19 tables, 3 figures, an introduction, 3 chapters, conclusions and suggestions, 49 sources used and 4 appendices, 6 pages.

Keywords: development of accounting, globalization, accounting system, accounting regulation, future of accounting.

The dissertation discusses the diversity of accounting systems that exist today, which makes it difficult for both national systems, which makes it difficult to reconcile between both national systems and international standards. Harmonization of accounting and comprehensibility for all parties involved is essential in accounting. Therefore, I chose to research the common and distinctive features of domestic and foreign financial accounting systems.

The aim of the diploma thesis is to support the theoretical and methodological provisions of the domestic and foreign financial accounting systems, to explore their common and distinctive features.

The object of the research is the financial accounting system of Ukraine and Hungary, as well as the [REDACTED]

The subject of the research is a set of theoretical and practical issues related to the operation of domestic and foreign financial accounting systems.

The research is based on the scientific works of domestic and foreign scientists on financial accounting, materials of scientific-practical conferences and seminars, reference and information publications, published statistics, educational materials, documents and financial reports of Golden Nectar Ukraine [REDACTED] legal acts of Ukraine and Hungary, and normative documents and Internet resources.

The practical significance of the research results is the comparison of the national accounting systems established in Hungary and Ukraine as a result of the development of accounting systems. The comparison is illustrated by the example of a limited liability company in Hungary and a limited liability company in Ukraine and identifies the future prospects of the accounting systems of these two countries.

Ім'я користувача:
Моца Андрій Андрійович

Дата перевірки:
19.05.2022 19:00:03 EEST

Дата звіту:
19.05.2022 19:12:18 EEST

ID перевірки:
1011255815

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

ID користувача:
100006701

Назва документа: Márkus-N.-UNI

Кількість сторінок: 73 Кількість слів: 15807 Кількість символів: 125019 Розмір файлу: 1.04 MB ID файлу: 1011146021

8.62% Схожість

Найбільша схожість: 1.54% з джерелом з Бібліотеки (ID файлу: 1008039275)

6.38% Джерела з Інтернету

561

Сторінка 75

3.71% Джерела з Бібліотеки

104

Сторінка 81

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

12